

TA DOKUMENT PREDSTAVLJA **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA MAREC 2017

povzetek odzivov in odgovorov
z izbranimi poudarki, priporočila in mnenja, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 10. april 2017

Končna redakcija: 10. april 2017

Pripravila: Ilinka Todorovski

Poudarki v odzivih in odgovorih ter priporočila za marec 2017

Največ marčnih odzivov je bilo na oddaje Informativnega programa Televizije Slovenija ter poročanje, komentiranje in moderiranje na MMC, precej nejevolje povzroča obseg televizijskih oglasov, v ospredju je bila tudi glasba na Radiu Slovenija.

Gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin so prejeli odgovore ustvarjalcev oziroma pristojnih za posamezne programske pasove ali storitve ter v večini primerov tudi mnenje varuhinje.

Med izstopajočimi zadevami, o katerih je varuhinja prav tako podala mnenje, so:

- pritožba glede oddaje Slovenska narečja o primorski narečni skupini,
- vnovične pritožbe zaradi krčenja oddaje Pričevalci ter
- pritožbe zaradi prizorov ali opisov nasilnih dejanj na televiziji in MMC.

Kot prilogi k poročilu sta objavljeni tudi pregledna tabela predvajanih filmov na TV Slovenija med 1. januarjem in 12. marcem letos (kot odgovor na pritožbo o tretjerazredni ameriški produkciji) ter pojasnilo lektorjev MMC in RTV Slovenija o rabi jezikovnih zvrsti v različnih televizijskih in radijskih oddajah (kot odgovor na pritožbe zaradi uporabe pogovornega jezika).

Metodološka pojasnila: Od 1. januarja 2017 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor.

KAZALO

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Preveč poročil o Hrvaški?	5
Seksizem v Odmevih?	6
Vodenje oddaje Tarča.....	7
Odmevi z dr. Čebašek Travnikovo	9
Prodorne ideje in mlake krvi v Odmevih	10
Je lapsus dopusten?	11
Cena cepljenja proti klopnemu meningitisu.....	12
Verodostojnost poročanja o Trumpu	13
Pritožniki si zaslužijo odgovor.....	14
Medijska pokritost Bele krajine.....	14
Napaka v podajanju finančnih podatkov.....	15
Moraliziranje o begunski tematiki?	16
Tednik: Obrnjeno proti Meki	16
Intervju z Andrejo Valič Zver	17
Razprava v tujem jeziku brez podnapisov	17
Vremenske napovedi ni mogoče dočakati	18
Uravnotežena sestava omizja?	18
Politika in oddaji NaGlas! in Sami naši - drugič.....	18
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM.....	19
Osrečile bi jih Grimmove pravljice.....	19
Pritožba zaradi oddaje o narečjih v Istri	20
Čestitke za program ob 8. marcu	20
Pričevalci - proti zmanjšanju števila oddaj - drugič	21
Vrhunski ali tretjerazredni filmi?	23
Po letu dni - zahteva za popravek	24
Dunajski dečki : knjižna monografija	24
Kdo naj ima glavno besedo?.....	25
Ponovljeni Pričevalci z V. Mejak	27
Gledalčeva analiza serije Več po oglasih	29
III. RAZVEDRILNI PROGRAM.....	29
Ema je odmevala še marca	29
Svetovni popotnik.....	30
Bleščica – slab zgled dekletom?	30

IV. ŠPORTNI PROGRAM.....	31
Pretirano reportersko navdušenje	31
Kdo lahko komentira smučarske skoke?	31
Honorarni komentatorji in poslovanje RTV Slovenija?	32
V. PROGRAM PLUS.....	32
Kako priklicati Dobro jutro?.....	32
Hrvaščina v Popolni poroki	33
Plačljiva klicna št. 1970.....	34
Napovedovanje vsebin v sporedih	34
V. TELEVIZIJA SLOVENIJA – SPLOŠNO	34
Napake v časopisnih sporedih	34
Zapisi na družabnih omrežjih in kredibilnost poročanja	35
RADIO SLOVENIJA	36
RADIO PRVI	36
Na Prvem naj se vrti slovenska glasba.....	36
Kaj mi to plačujemo???	36
II. VAL 202	37
Nestrpnost v jutranjem programu?.....	37
Nepripravljena sopotnica.....	38
III. RADIO SLOVENIJA - SPLOŠNO	38
Poslušalec pogreša srbsko glasbo.....	38
MMC	40
I. VSEBINE.....	40
Brutalen zločin, senzacionalističen naslov.....	40
Kolumna ali radijska glosa	41
Dobre novice, kje ste???	41
Moderiranje komentarjev - pritožbe	42
Pristransko novinarstvo?	45
Komentiranje na MMC – nedotakljiva pravica?	45
Zakaj članki na MMC niso podpisani? – drugič (reševanje).....	46
II. PRILAGOJENI PROGRAMI.....	46
Osebe s hendikepom na (R)TV SLO	46
Moteče prekrivanje podnapisov – drugič (reševanje)	47
Kdo in zakaj posega v besedilo?	48
RTV SLOVENIJA	48
I. JEZIKOVNA KULTURA	48
Ko se zmoti jezikoslovka	48
Okej, čao, izi, d best, adijo in podobne cvetke	49

Slovenski jezik pri športnih prenosih	50
Povejte ji, da ni »temu tako«, ampak »tako«.....	51
II. OGLASI, TV-PRODAJA.....	51
Oglasi med športom: pretiravanje in zamuda	51
Zaradi oglasov spored ne drži.....	52
TV-prodaja: zakonitost, podcenjevanje, »salata«	53
Mömaxov vrtalnik.....	54
Imajo gledalci pravico do oglasa za Reporter?	55
III. RTV PRISPEVEK.....	55
Koliko denarja se obrne na RTV?.....	55
Previsoka položnica	56
Zakaj se prispevek plača za naprej?.....	57
IV. TEHNIČNE ZADEVE.....	57
Oglasni bloki so preglasni	57
Kdaj oddajanje v dolby surround zvoku?.....	58
V. VARUHINJA	58
O komunizmu in demokraciji.....	58
PRILOGE	59
PRILOGA 1: Pritožba zaradi oddaje o narečjih v Istri	59
PRILOGA 2: Pričevalci - proti zmanjšanju števila oddaj - drugič	64
PRILOGA 3: Vrhunski ali tretjerazredni filmi?	65
PRILOGA 4: Okej, čao, izi, d best, adijo in podobne cvetke	66
STATISTIKA ODZIVOV	68

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Preveč poročil o Hrvaški?

Gledalec J. C. meni, da skoraj ni dneva, ko v Informativnem programu ne bi omenjali Hrvaško, kar je po njegovem mnenju pretirano. V odgovoru je bil opozorjen na neprimerno raven komunikacije; za pojasnila se je zahvalil, za žaljivke opravičil.

»Mogoče so vaši sponzorji hrvaška podjetja (ti tako nimajo denarja, razen, če je to naš denar). Ko spremljam hrvaške medije, ne omenjajo nič o problemih med nami. Naj bo to o športu ali o gospodarstvu. Omenjajo samo črno kroniko. O sosedih Avstrijcih, Madžarih in Italijanih ne slišim nič. Lagali ste samo o temi Koroški Slovenci. Pokojni g. Pučnik je rekel znamenite besede YU ni več!!! Zato bi vas prosil, da ne hatego nabijati s slabimi novicami v zvezi s bivšo YU!! (Mogoče imate vikende na hrvaškem).«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Iz sporočila nisem razbrala, kaj konkretno vas je v podajanju vsebin v programih RTV Slovenija zmotilo, zato bo tudi odgovor, ki ga je za vas pripravilo pristojno uredništvo, bolj splošen oziroma pojasnjevalen. Ob tem moram ugotoviti, da vaš odziv vsebuje tudi žaljive trditve, ki jih pri najboljši volji ne morem uvrstiti v okvir kulturne in spoštljive razprave. Kljub tem sem, kot rečeno, pridobila odgovori za vas, saj se mi zdi pomembno, da ohranimo odprto pot morebitni nadaljnji komunikaciji.«

Odgovor **Aleša Maleriča**, urednika Uredništva zunanjepolitičnih oddaj v Informativnem programu TV Slovenija:

"Ob vseh odprtih vprašanjih s sosednjo državo Hrvaško – vprašanje dolgov in terjatev nekdanje Ljubljanske banke na Hrvaškem, mejno vprašanje, zaščita terana, etc. – je popolnoma razumljivo, da je za našo državo, slovensko javnost in plačnike RTV prispevka poročanje o Hrvaški, potezah hrvaške države in slovensko-hrvaških odnosih pomembno in tudi zanimivo. TV Slovenija mora kot medij z javno nalogo v skladu s svojim Statutom in Zakonom o RTV javnosti posredovati zanjo pomembne informacije iz sveta in domovine, sami pa smo si za nalogo zadali tudi cilj, da posredujemo zanimive informacije, tiste, ki ljudi zanimajo. Razumemo sicer, da vsem Hrvaška ni tako zanimiva, večini pa vendarle je. Poročamo o temah, ki so pomembne ter zanimive in četudi so le te pogosto negativne, ne drži, da so vse informacije o Hrvaški le negativne. Poročamo tudi o hrvaškem turizmu, božičnih sejnih, praznovanjih, uspehih, torej o bolj pozitivnih temah.

Če spremljate hrvaške medije potem ste – v nasprotju z vašo trditvijo – zagotovo zasledili, da so hrvaški mediji obširno poročali o arbitražni prisluškovalni aferi,

vprašanih povezanih z vračanjem nekdanjih dolgov Ljubljanske banke na Hrvaškem in teranu, temah torej, ki so za Hrvaško zanimive in pomembne. Njihovo poročanje je bilo praviloma do Slovenije negativno nastrojeno. Edina izjema je bilo morda poročanje o novi prvi dami ZDA, pa še pri njej so se pojavljali strahovi, da bo negativno vplivala na ameriški odnos do Hrvaške.

Poročamo o temah, ki so pomembne, zato mimo dogodkov v državah naslednicah nekdanje Jugoslavije ne moremo, se pa zavedamo, da se tam v tem trenutku dogaja marsikaj zaskrbljujočega in zato negativnega.

O Avstriji, Italiji in Madžarski prav tako poročamo v različnih informativnih oddajah. Celo več: v Italiji imamo dopisnika s sedežem v Rimu Janka Petrovca in dopisnico Mirjam Muženič, ki pokriva Benečijo ter Furlanijo Julijsko krajino, kjer živi slovenska manjšina. Avstrijo pokriva naša zamejska dopisnica Petra Kos Gnamuš, ki prvenstveno poroča o slovenski manjšini na Avstrijskem Koroškem, a ne dvomimo, da ste že zasledili kakšen njen raport tudi z Dunaja. Na Madžarsko se občasno odpravi naš prekmurski novinar Bojan Peček, ki ne zamudi pomembnih dogodkov iz življenja porabskih Slovencev. O vsem tem poročamo in smo v skladu z zakonodajo dolžni poročati.

V bodoče pa Vas vljudno prosimo, da nas v svojih dopisih ne žalite in ne obtožujete brez argumentov, ker Vam v nasprotnem primeru ne bomo več odgovarjali na dopise."

Seksizem v Odmevih?

Gledalec V. P. se je pritožil, ker je bilo voditeljevo vprašanje, zastavljeno gostji Odmevov, po njegovem seksistično. Gledalec je bil opozorjen na nespoštljivo komunikacijo v delu pisma, v katerem je posmehljivo in neresnično pisal o nagradah, ki jih je prejel **Slavko Bobovnik** (tega dela komunikacije ne objavljam).

»6.3.2017 - Odmevi, tema : Nagrajenci Gospodarske zbornice Slovenije za najbolj uspešna podjetja. Na odmeve sta bila povabljeni direktor in pa nekoliko mlajša direktorica nagrajenih slovenskih podjetij. Gospod Bobovnik je gospo vprašal v smislu koliko so pomembni odnosi s kolektivom, v podjetju. Gospa je odgovorila, da je to zelo pomembno in da je so za uspeh dobri odnosi nujni, pri njih da so kot družina, rekla je še v smislu, da tako ali tako je človek več v službi kot doma.

To pa je bilo za voditelja odmevo preveč. Ženska, ki ima za družino podjetje, ki je več v službi kot doma. Ženska, ki bi moral biti doma za lonci!

In jo je pičil: Ali vas lahko vprašam če znate skuhati žgance?

Se je gospa nekako izmotala, da ima k sreči mamo, ki naredi odlične žgance in da tega znanja ne potrebuje. Pa je silila z žganci g Bobovnik še naprej v smislu: Ali se vseeno ne bi naučila delati žgancev. Pa se je gospa izmotala njegovi nameri, da jo bo pripravil do učenja kuhanja kuhanja, in povedala, da bo njena generacija to preskočila in da se bo naučila tega njena hči. Ubogi hčeri je morala naložiti, da bo za lonci, kot se spodobi.

Bila je zelo uvidevna do voditelja prijazna ni mu istega vprašanja ni vrnila, da bi gledalci lahko spoznali opsežnost kuharskega opusa g. Bobovnika.

Ne pozabimo, da je bila tema : najbolj uspešna slovenska podjetja in priložnost smo imeli videti njihove voditelje in izkoristili naj bi to priložnost, da spoznamo ključ njihovega uspeha.

Z moškim direktorjem je seveda g. Bobovnik kramljal o času, ki ga ima ta na voljo za svoje konjičke (ko tako kot v službi tudi ni z družino).

Menim, da je primerno, da se gostji oddaje oziroma kar vsem ženskam g. Bobovnik opraviči, pa tudi meni in ostalim gledalcem, ker me kot voditelj odmevov poskuša poneumljati in nam vsiljuje svoje mačistične klišeje.«

Iz odgovora voditelja **Slavka Bobovnika**:

»Spoštovani, krepko se motite. V posebni izdaji revije Glas gospodarstva (marec 2017) je Dr. Mariana Karla Rebernik rekla, navajam: »...kaj je moja najljubša hrana, se v trenutku spomnim na mojo mamo,ko mi je skuhala žgance in to mi je najboljše. jaz jih ne znam...«

In o tej njeni izjavi, ki jo je do takrat prebralo ne tisoče gledalcev, sva se šalila 13 sekund na koncu prispevka. Daleč od seksizma torej in tudi njo samo boste verjetno težko obtožili, da zganja seksizem sama nad sabo. In med šestimi nagrajenci za gospodarske dosežke smo v studio povabili edino žensko ravno zato, da povemo, DA ZNAJO IN ZMOREJO, kar ste lahko slišali v napovedniku oddaje.«

Iz odgovora **varuhinje**:

Čeprav sem kot gledalka (z novinarskimi in uredniškimi izkušnjami) razumela voditeljev namen, da pogovor na koncu zmehča in ga s poslovnega področja zapelje v temo prostega časa, me je zmotilo vprašanje gostji, navezava ženska - kuhalnica v pogovoru z uspešno gospodarstvenico se mi je zdela nepotrebna in nerazumljiva. (...) Kot varuhinja menim, da morajo biti novinarske informacije celovite in da to velja tudi za novinarska vprašanja, ki naj bodo umeščena v kontekst in dovolj jasna, da gledalec ve, ali gre za novinarjevo tezo oz. domisljico ali pa se novinar pri vprašanju na kaj sklicuje oz. navezuje. Nedvoumnost v ločevanju dejstev in komentarjev je zlasti pomembna pri obravnavi tem, povezanih s človekovimi pravicami. Novinarje RTV Slovenija k celovitosti podanih informacij zavezujejo poklicna merila.

V konkretnem primeru bi bilo torej prav, če bi voditelj svoje vprašanje umestil v kontekst že izrečenega oz. zapsanega o gostji oddaje, in če se ne bi zanašal, da gledalci to okoliščino poznajo.«

Vodenje oddaje Tarča

Štirje gledalci so se pritožili nad vodenjem Tarča – v različnih oddajah jih je zmotil način, na katerega voditeljica **Erika Žnidaršič** sprašuje goste.

Tarča o turizmu:

»Dovolite, da izrazim svoje negativno mnenje nad vodenjem ge.Erike Žnidaršič v sinočnji Tarči. Z zanimanjem spremljam to oddajo že od nekdaj, vendar pa se mi sedaj počasi upira zaradi neprimenega poseganja v besedo gostov, lastnih zaključkov-trditev ob neupoštevanju odgovorov, ki jih povedo gosti ter ciničnim nasmehom na obrazu med njihovim izvajanjem.

Strinjam se, da je marsikaj narobe v naši družbi, vendar je potrebno spremljati obravnavane primere s pravilno mero tolerance do sogovornikov v studiu, pa tudi kritično seveda.« (O.M)

Odgovor urednice Tarče Nataše Rijavec Bartha:

»Verjamem, da je prekinjanje gostov za gledalca lahko moteče, je pa to včasih neizogibno, saj se nekateri sogovorniki izogibajo odgovorom na vprašanje, spet drugi pa se pripravijo na svoj nastop z vnaprej pripravljenimi dolgimi odgovori, ki z vprašanji sploh niso neposredno povezani. Če bi takim sogovornikom dovolili neomejeno uporabo časa za odgovore, bi sogovornikom pustili, da oddajo sami vodijo v smeri, kamor jim ustreza. Prekinjanje je zato včasih nujno, če želimo omejeni čas za oddajo uporabiti tako, kot smo jo uredniško zastavili. Zavračam pa očitke o vsiljevanju tez, saj gre vedno za vprašanja, ki pa morajo biti kritična in temeljijo tudi na dokumentih in informacijah, s katerimi razpolagamo. Žal smo tu novinarji včasih tudi pred drugimi organi, ki začnejo svoje delo opravljati šele, ko jih mediji na to opozorimo, ne velja pa to za zadnjo oddajo – dan po njej je STO obiskala inšpekcija, vendar obisk ni bil posledica oddaje, temveč je bil vnaprej planiran. Vsekakor se novinarji in uredniki ne moremo postavljati v vlogo razsodnikov, zato se bomo trudili, da bi spremljali tudi nadaljevanje in epilog zgodb, ki jih bomo odpirali.«

Iz odgovora varuhinje:

»Odzivi gledalcev so tisti, ki morajo pomembno vplivati na uredniške odločitve pri snovanju oddaj, tako vsebinskih kot dramaturških ali kadrovskih. Zagotovo pa boste razumeli, da so pričakovanja, ocene in tudi okusi gledalcev silno različni. Tudi sama imam kot kritična gledalka (in do nedavnega novinarka in urednica) svoje preference; ko gre za voditelje televizijskih in radijskih oddaj, visoko cenim informiranost, poučenost, vztrajnost, analitičnost, sposobnost hitrega odzivanja in logičnega sklepanja, brez pretiranega (vsiljivega) osebnega angažmaja. Takšnih voditeljev ni veliko.

Kot varuhinja pa ne morem in ne smem posegati v uredniške odločitve, v ospredju moje pozornosti je predvsem morebitno kršenje programskih standardov in poklicnih meril, o čemer pa v konkretnem primeru ne bi mogli govoriti – vaš odziv razumem predvsem kot opozorilo na moteče pojave.«

Tarča o Planici:

»Prepričana sem, da delite moje mnenje, da bi si morali novinarji prizadevati vedno in v vsaki situaciji za profesionalni odnos do aktualnih tem in aktualnih sogovornikov. Del profesionalnosti je spoštljivost. Zdi pa se, da je ga.Žnidaršič prepričana, da mora biti novinar predvsem "popadljiv", zajedljiv in posmehljiv do sogovornikov, venomer v iskanju in na sledi afer in nepravilnosti. Res je nepravilnosti obilo v naši družbi in nujno in prav je, da jih novinarji odkrivajo. Vendar pa to, po mojem mnenju, ne pomeni, da morajo biti v pogovorih nesramni, negativni in posmehljivi, kar pa je Erika Žnidaršič večkrat kot ne. Zavedam se, da javnost uživa, kadar novinar mrcvari politika, čeprav sem prepričana, da je tudi to mogoče narediti profesionalno in dostojno. Zakaj pa se je ga. Žnidaršič / in uredniku??/ sinoči zdelo potrebno na enak zajedljiv način mrcvariti spoštovanja vredne dosežke slovenskih skakalcev v letošnji sezoni, pa ne razumem. Zakaj je potrebno vedno znova iskati negativne zgodbe - tudi tam, kjer jih ni? Komu to koristi, kako to koristi novinarju, ki to počne? Biti zajedljiv in pobalinski zaradi vtisa in lastnega ega, to verjetno ni del novinarskega kodeksa. Lidija Hren npr. je do svojih sogovornikov vedno zahtevna, stroga, nepopustljiva, nikoli pa posmehljiva.« (M. P.L.)

Odgovor urednice Tarče Nataše Rijavec Bartha:

»V uredništvu Tarče vsekakor sledimo profesionalnim načelom pri obravnavi vsake od tem in mislim, da ni prišlo do zdrsa niti pri temi, ki jo posebej omenja gledalka. Dopuščam pa možnost, da je javnost pri nekaterih temah bolj občutljiva, tako kot je gledalka do ocene sezone naših skakalcev. Kljub temu moramo novinarji, uredniki in voditelji pri vsaki temi upoštevati i spoštovati profesionalna merila in ohraniti kritično distanco do vsake teme. Mislim, da so vrednostne sodbe, kot so zajedljivost, pobalinskost, posmehljivost, mrcvarjenje sogovornika subjektivne in neutemeljene. Nekatero sogovornike je potrebno tudi kritično izprašati, zaradi časovnih omejitev v oddaji ali sogovornikovega izogibanja odgovoru na vprašanje mora voditelj kdaj tudi koga prekiniti. Vsak voditelj si na svoji poklicni poti oblikuje svoj način vodenja, so pa voditelji z dolgoletnimi izkušnjami zagotovo dobrodošel zgled tudi mlajšim kolegom. Mnenja in odzivi gledalk in gledalcev pa so vedno dobrodošli.«

Odmevi z dr. Čebašek Travnikovo

Gledalka N. P. je bila kritična do pogovora voditeljice Odmevov **Rosvite Pesek** z novo predsednico Zdravniške zbornice 14. marca.

»Menim da je ga R. Pesek zelo nesramno sprasevala dr Cebaskovo, malce prevecprovokativno. Zakaj se pa kdaj ne postavi na drugo stran in stvari pogleda z drugega zornega kota? Ce bi novinarji vedeli kaksne polinformacije posredujejo nam

navadnim smrtnikom. Pogresam raziskovalno novinarstvo, ne pa napihovanje polresnic, ki postanejo kar resnica.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da je voditeljica spoštovala poklicna merila, saj je gostji vprašanja zastavljala vljudno, jasno, nedvoumno in oprta na dejstva ter ji zagotovila dovolj časa za vsebinske odgovore in pojasnila. Zastavljena vprašanja so bila relevantna, saj so se v javnosti odprla ob odločitvi gospe Čebašek Travnik, da kljub nezaupnici skupščine ostane predsednica zbornice; takšna praksa v Sloveniji ni običajna, zato je bilo prav, da se skozi pogovor ta odločitev, njena ozadja in možne posledice podrobno pojasni. Za odkrit pogovor (in prihod v studio) se je voditeljica gospe Čebašek Travnik tudi spoštljivo zahvalila in ji zaželela veliko uspeha pri vodenju tako pomembne organizacije.«

Prodorne ideje in mlake krvi v Odmevih

Trije gledalci so se pritožili nad videoposnetki računalniške igrice, s katero so v Odmevih 14. marca ilustrirali pogovor z lastnikom podjetja, v katerem so ustvarili igrico in z njo na "kickstarterju" poželi veliko uspeha. Menili so, da bi morali vnaprej opozoriti, da bodo prikazane »krvave vsebine«, pa čeprav gre za igrico, še bolje pa bi bilo, če jih sploh ne bi predvajale, z razlago, zakaj ne.

“Naslednjič, ko bo nekdo koga ubil ali bo kakšno vrstniško nasilje ali kaj takega kot zadnjič v Posavju, se boste pa čudili, zakaj mladi zamenjujejo realni in domišljjski svet - se čutite odgovorni, ko ste takšno reklamo naredili za rezanje viteških glav?” (V.)

»Menim, da je predstavitev g. Grguroviča kot uspešnega pri zbiranju denarja z zelo krvavo igrico, krvavi prizori so bili predvajani v sami oddaji, neprimerna in žaljiva za gledalce. Zavod RTV Slovenija bi moral biti prvi, da takšne prispevke, ki spodbujajo nasilje, črta iz programa.« (A. Ž.)

»Se Vam zdi dotični primer s prikazovanjem klavskih borb primeren, da se ga pokaže kot najboljši primer prakse pridobivanja zagonskega kapitala? Nacionalna televizija si zagotovo ne more privoščiti takšnih zdrsov.« (P.P.)

Pojasnilo odgovorne urednice Informativnega programa **Jadranke Rebernik**:

»Temo o uspešnem zbiranju denarja, torej kickstarterju, smo pripravili z namenom predstavitve Marka Grgureviča in njegovega uspešnega projekta, tudi kot spodbudo vsem podjetnim Slovencem, nikakor pa ni bil naš namen povzročanje nelagodja gledalcem. Seveda smo to, o čemer smo govorili, tudi pokazali. Gre za virtualno video igro, predstavitev pa je brez omejitev ali opozoril dostopna na spletu www.kickstarter.com/projects/430135984/mordhau. Pred nami so jo v zgodnejšem

terminu prikazale tudi druge televizije in spletni portali npr. <http://siol.net/posel-danes/novice/slovenec-z-racunalnisko-igro-postal-hit-na-kickstarterju-437432>. O tem smo se pogovorili tudi na uredniškem kolegiju in menimo, da v tem primeru ni prišlo do kršitev kodeksa.«

Uredništvu sem predlagala čim prejšnje srečanje in razpravo o predvajanju prizorov nasilja in v konkretnem primeru podala tudi nekaj iztočnic za takšno razpravo. Iz odgovora **varuhinje**:

»Tudi sama sem ob gledanju oddaje čutila nelagodje in grozo ob videoopremi pogovora o uspešnem podjetniku. Čeprav je šlo za podobe iz virtualnega sveta, so bili prikazi nasilja tako nazorni in realistični, da sem jih doživela kot pretirane. (...)

Menim, da uredniščino pojasnilo ni odgovorilo na ključno dilemo glede prikazovanja prizorov nasilja, zato sem kot varuhinja uredništvu predlagala, da skupaj opravimo debato okoli naslednjih vprašanj:

- Kako naj bi k razumevanje poslovnega fokusa tematike prispevalo predvajanje animiranega videa z realistično brutalnimi kadri, ki vzbujajo strah in grozo (in to v tolikšnem obsegu - trajanju)?
- Ali je bila video oprema pogovora, kar v Odmevih ni pravilo, sploh potrebna, še zlasti, ker posnetki niso ilustrirali vsebinskega fokusa (poslovni uspeh)?
- Ali bi bili gledalci v primeru, če jim tega videa ne bi prikazali ali pa če bi ga prikazali v krajšem obsegu in s kadri, v katerih ne brizga kri, vsebinsko in informativno prikrajšani?
- Ali bi bilo smiselno, da voditelj - voditeljica v takšnem primeru z gostom pokomentira predvajani video - npr. nasilnost, komu je izdelek namenjen itd.
- Ali je prav, da se na javni televiziji ob odločitvah o prikazovanju nasilnih prizorov ravnamo po tem, kako so se v podobnih primerih odločale komercialne televizije, ali pa bi bilo primerneje, če bi pri takšnih odločitvah primarno upoštevali hišna etična merila?

Prepričana sem, da bo kakovosten in odprt pogovor z ustvarjalci informativnih vsebin o teh vprašanjih prispeval k bolj skrbnem odločanju glede prikazovanja (realnih, filmskih, virtualnih) prizorov nasilja v naših informativnih oddajah.«

Je lapsus dopusten?

Gledalec J. L. se je pritožil, ker je novinarka **Tanja Gobec** v neposrednem javljanju v Dnevnik 17. 3. dejala, da je za izvolitev ustavnih sodnikov potrebna dvotretjinska večina v Državnem zboru, kar ne drži, zadostuje namreč 46 glasov.

»Razložite mi zakaj novinarji navajajo napačen podatek o številu glasov - namenoma ali gre za pomoto. Jaz se bolj nagibam k prvemu saj težko verjamem da se novinarka, ki celo vodi Odmeve ne bi vedela koliko glasov je potrebnih za izvolitev ustavnih sodnikov! In potem se na RTV-ju hudujete ko nekdo reče da "proizvajate" lažne novice.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot mi je povedala novinarka, se ji je zgodil lapsus, ki ga obžaluje. Pri tem napačni podatek po vsebini ne spremeni dejstva, da je v Državnem zboru pri tovrstnih tajnih glasovanjih enako težko zbrati 46 glasov, kot 60 na javnem glasovanju (kar bo potrebno ob prav tako aktualnem odločanju o članih fiskalnega sveta).
(...) Menim, da je pri stresnem delu v živo treba dopustiti, da se novinar kdaj tudi zmoti, da je torej motiti se - človeško. Pri konkretni napaki tudi ni bilo nobene dejanske konsekvence oz. enkratni izrek napačnega podatka za razvoj dogodkov nima posledic. Ker pa ste tako vehementno zapisali, da ste takšen podatek na RTV-ju slišali večkrat, sem vašo trditev skušala preveriti. Pregledala in poslušala sem novinarske prispevke v dnevnoinformativnih oddajah na TV Slovenija in RA Slovenija ter prebrala povezane prispevke na MMC RTV na to tematiko v zadnjem tednu (ko je odločanje o ustavnem sodniku najbolj aktualno), in nisem naletela na niti en takšen primer. Če pa takšen primer poznate vi, bi prosila, da ga navedete.
Tako kot od ustvarjalcev vsebin na RTV Slovenija upravičeno pričakujemo, da se za morebitne napake opravičijo in jih popravijo, bi si tudi od uporabnikov RTV vsebin želela, da v duhu medsebojnega spoštovanja ne podajajo pavšalnih in splošnih trditev, ki jih ni mogoče podkrepiti z dejstvi.«

Cena cepljenja proti klopnemu meningitisu

Gledalka M. P. L. se je pritožila, ker je zdravnica Nena Kopčavar Guček kot gostja Prvega dnevnika 14. marca v pogovoru z voditeljem **Janom Novakom** podala netočno informacijo o ceni cepljenja oz. cepiva. Dejala je namreč, da se je do konca marca mogoče cepiti za polovično ceno. Gledalka je informacijo preverila na NIJZ, kjer so ji povedali, da akcijska cena velja le v Ljubljani.

»Zaključim lahko, žal, le z ugotovitvijo, da pogovor z zdravnico zavaja javnost. Kaj je hotela omeniti, ne vem, zakaj niste posredovali javnosti preverjenih dejstev, pa tudi ne. Če je bil pogovor namenjen le prebivalcem Ljubljane, bi nas morali na to opozoriti. Glede na navedeno, menim, da ste dolžni objaviti verodostojen prispevek o tematiki.«

V odgovoru sem zapisala, da voditelj Jan Novak ni imel razloga da bi dvomil o verodostojnosti informacije, ki jo je izrekla zdravnica, ki velja za kredibilno sogovornico. Ko so gledalci uredništvo opozorili na netočnost, sta bila na to temo v Informativnem programu objavljena podrobnejša prispevka (16. in 20. marca). Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da sta obe objavi prispevali k osvetlitvi tematike in razjasnitvi cenovne dileme, ki se je pojavila pri gledalcih. V obeh objavah je bil poudarek na osveščanju gledalcev ter točnih podatkih o cenah. V uredništvu Informativnega programa pa

razmišljajo, da bi v kratkem pripravili še ločen prispevek o stroških in cenah cepiv in cepljenj.«

Verodostojnost poročanja o Trumpu

Gledalci L. Š., S. L., F. H. in M. P. so se odzvali na poročanje dopisnika iz ZDA **Edvarda Žitnika** v Dnevniku 1. marca o prvem nastopu novega ameriškega predsednika v kongresu. Zmotil jih je stavek, ki je bil strukturiran vzročno-posledično: "Aplavzi, ki so večinoma odmevali samo iz republikanskih vrst, so potrdili, da Trumpova rekordno nizka podpora v javnosti bržkone ni lažna novica."

»Kot rednega plačnika te vaše naročnine- ne po lastni izbiri, mi je prekipelo to pristransko in dobessedno navijaško proti Trumpovski poročanje dopisnika RTV iz New Yorka s katerim žali zdrav razum mene kot gledalca, kateri zahtevam uravnoteženo poročanje iz domovine in tudi sveta. Skozi vso volilno kampanjo v ZDA se je opazil omalovažujoč odnos do kandidata G. Trumpa in njegove žene Melanije, kateri se nadaljuje tudi po zmagi G. Trumpa.« (F. H.)

»Res nima občutka in mere. Volitev je konec, predsednik je Trump. On pa še vedno navija za Hillary in žali tiste slovenske gledalce, ki so na njegovi strani.« (S.L.)

Iz odgovora **varuhinje**:

»Analiza, komentar in interpretacija dogodkov in dogajanj so dovoljeni pristopi tudi v programih RTV Slovenija, in jih ni mogoče pavšalno uvrščati v navijaštvo ali pristranskost, vendar pa Poklicna merila odsvetujejo komentirano poročilo, s katerim bi pri gledalcih lahko vzbudil dvom o tem, kaj so dejstva in kaj komentar, da torej med obema ni jasne ločnice. V tem kontekstu sem pristojno uredništvo prosila za stališče.«

Pojasnilo je pripravil **Aleš Malerič**, urednik Uredništva zunanjepolitičnih oddaj v

Informativnem programu TV Slovenija:

»Poročanje dopisnika RTV Slovenija iz Združenih držav v včerajšnjem TV Dnevniku po našem prepričanju ni bilo ne pristransko ne navijaško. Dopisnik Edvard Žitnik je Trumpov govor v Kongresu korektno povzel, iz predsednikovega govora izbral za nas v tem trenutku najbolj relevantna sporočila in na koncu v kontekstu omenil še vse manjšo javno podporo 45. predsedniku ZDA, s čimer njegovega predsedniškega statusa nikakor ni postavil pod vprašaj.

Da je Trumpovemu govoru ploskal predvsem republikanski del dvorane je dejstvo, kot je bilo v mandatu prejšnjega predsednika običajno, da je Obami ploskal predvsem demokratski del Kongresa. Tudi to, da Trumpu javna podpora pada, ne gre zanikati. Ker Trump ves čas omenja, da mediji o njem lažejo, da torej javnosti ponujajo lažne novice o 45. predsedniku ZDA, tudi o njegovem ugledu in podpori v očeh javnosti, o čemer smo že večkrat poročali, je zadnji del stavka, da »nižja podpora očitno ni lažna

vest«, zgolj logični zaključek. Kljub izogibanju komentiranim poročilom, logičnega razmišljanja dopisniku vendarle ne gre očitati.

Dopisnik Edvard Žitnik po našem mnenju z dejstvom, da je Donald Trump 45. predsednik Združenih držav in bo to ostal do konca svojega mandata, v poročilu in javljanju ni imel težav.

Kritično nas glejte še naprej.«

Pritožniki si zaslužijo odgovor

Gledalec D. P. je vnovič preverjal, kaj se je zgodilo s pritožbo nekdanjih žužemberških občinskih svetnikov glede objave v Informativnem programu marca lani – zatrjeval je, da nihče od pritožnikov ni prejel odgovora, čeprav bi si ga zaslužili. Iz dokumentacije odgovornega uredništva je razvidno, da je bil odgovor poslan s priporočeno pošiljko, v zakonskem roku, na naslov, kot je bil naveden na pritožbi.

Medijska pokritost Bele krajine

Gledalka V. L. ni zadovoljna s pogostostjo in poročanjem iz Dolenjske in Bele krajine. Meni, da se Bela krajina omenja samo ob aferah.

»Vsako leto tudi v Črnomlju praznujemo praznik občine, v spomin na zasedanje SNOS-a, pa ni nikoli besede o tem v poročilih. Bode dejstvo, da v teh dneh praznuje tudi Kamnik v spomin na Rudolfa Majstra, pa je ob celomesečnih dogajanji vedno kaj objavljeno. Tudi v Črnomlju poteka praznovanje cel mesec. Petra Deržaj je sposobna, a jo verjetno potiskajo tam na RTV v drugi plan, kako si drugače razložiti, da vsak dan poslušamo Mojco Dumančič, pa poročila iz Štajerske, Gorenjske, itd., iz Dolenjske pa najmanj, iz Bele krajine pa je že loterija.«

Odgovor varuhinje:

»Tudi sama opažam nesimetrijo v televizijskem pokrivanju dogodkov po Sloveniji. Na to velikokrat opozarjajo gledalci iz različnih koncev države, ki niso zadovoljni s pogostostjo pojavljanja domačih krajev na TV-ekranih, zlasti v programih nacionalne televizije. Večkrat se potem izkaže, da nezadovoljstvo ni povsem utemeljeno, saj se novice razporejajo med vse informativne oddaje TV Slovenija, gledalec pa vidi eno ali dve in si vtis ustvari na podlagi vidnega in ne na podlagi dejanskega stanja.

Glede očitkov o »nevidnosti« Dolenjske in Bele krajine sta pristojna urednica in dopisnica med drugim zapisali:

»Komu je v interesu, da ponavlja eno in isto, čeprav dejstva govorijo drugače, ne razumem. Dejstva očitno ne pomagajo. Težko bi naštela dopisnike z drugih koncev, ki pridejo tolikokrat v Slovensko kroniko kot Držaj.« (**Aleksandra Saksida**, urednica Uredništva dopisništev Informativnega programa TV Slovenija)

»Razočarana in žalostna sem. Več je prispevkov iz Bele krajine, manj jih ljudje vidijo. V povezavi z občinskim praznikom v Črnomlju sem poročala o odprtju akvadukta in o srečanju gospodarstvenikov z županjo.« (dopisnica **Petra Držaj**)

Razumem urednično in novinarkino frustracijo, če menita, da njuna prizadevanja, angažma in trud niso dovolj opazni in cenjeni. Pri tem pa je po mojem mnenju pomembna okoliščina, ki jo je treba upoštevati, dejstvo, da za geografsko res veliko območje skrbi ena sama novinarka, da gre torej za kadrovskega deficit v dopisniški mreži TV Slovenija na tem območju. En novinar je pač manj viden kot dva. In tudi naredi manj kot dva.

Menim, da bo za gledalce in ustvarjalce, a tudi odločevalce v javnem zavodu koristna analiza, ki naj bi jo pripravili na predlog Komisije za regionalne programe Programske komisije RTV Slovenija.«

Napaka v podajanju finančnih podatkov

Gledalka M. J. Č. se je pritožila, ker je novinarka v prispevku o poslovanju zdravstvenih zavarovalnic v Dnevniku 21. marca posredovala napačne številke. »Prikazali ste neverjetne številke (neverjetno nizke) o finančnih sredstvih, ki jih zavarovalnice pridobivajo in porabijo "zase" iz naslova prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja. Malo računanja podatke lahko takoj demantira. Ker popravka (in opravičila) nisem zasledila, vas pozivam, da v duhu posredovanja preverjenih in verodostojnih informacij to (seveda v dnevnikovem terminu) storite. Če ste to že storili in sem spregledala, pa pričakujem, da se kaj takega ne bo več dogajalo.«

Gledalki sem sporočila, da je bila napaka, pravzaprav lapsus, popravljena še isti dan v Odmevih: novinarka je pomotoma govorila o tisočih evrov, namesto milijonih evrov. Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da se je uredništvo odzvalo ustrezno. Prepričana sem tudi, da v številčnem lapsusu ni mogoče prepoznati simptoma splošne neobjektivnosti ali neodgovornosti. Iz dolgoletne lastne novinarske in uredniške izkušnje dodajam, da v primerih, ko se novinarju primeri tovrstna napaka (in ko zaradi narave dela ni mogoče zavrteti časa nazaj), ni nikogar, ki bi takšno napako bolj obžaloval od novinarja samega. Menim, da je pri stresnem delu v živo in pod časovnim pritiskom ter ob dejstvu, da ni možna popolna novinarska specializacija za neko temo, treba dopustiti, da se novinar kdaj tudi zmoti. Pri konkretni napaki tudi ni bilo nobene dejanske posledice, enkratni izrek napačnega podatka za razvoj dogodkov v kreiranju zavarovalniških politik nima posledic.«

Moraliziranje o begunski tematiki?

Gledalca V. P. je v prispevku **Elen Batista Štader** o odzivanju prebivalcev Škofij na napoved naselitve skupine prosilcev za azil v Prvem dnevniku 9. marca sta zmotila izjava enega od govorcev in novinarkin pristop.

«Moraliziranje gospoda Jurija je neokusno. Lahko bi ga pa kdo od novinarjev vprašal, kdo bo plačal socialne transferje in kako bodo ljudje našli službo v državi, kjer je na Zavodu za zaposlovanje razpisanih 2374 delovnih mest in 101 339 iskalcev zaposlitve. Moralizirati je izjemno lahko, ampak na koncu dneva pa mora nekdo plačati račune. To očitno ne zanima RTVjevih novinarjev, podobno je bilo tudi pri zakonu o tujcih.»

Iz odgovora **varuhinje**:

»Novinarka je v obsežen prispevek vključila izjave štirih sogovornikov (predstavnici krajevne osnovne šole in CSD-ja, publicist, aktivist iz Trsta). Menim, da je kompleksno tematiko, ki se navezuje na vprašanje komunikacije med državo in državljani, obravnavo azilantov in spoštovanje človekovih pravic, predstavila v skladu s poklicnimi merili RTV Slovenija: v obravnavanem poročilu je dejstva predstavila natančno, nepristransko in večplastno, kontekstualno pa je prispevala tudi informacijo o izkušnjah v sosednji Italiji.»

Tednik: Obrnjeno proti Meki

Gledalec V. P. se je odzval na prispevek **Saše Perpar** v Tedniku 6. marca o halal proizvodih, izdelanih v Sloveniji.

»V prispevku se promovira standard halal v prehrambeni industriji in konstantno omenja rastoči muslimanski trg, seveda se pa ogne izpostaviti, da je deloma tudi krivo priseljevanje muslimanov v Evropi in njihova demografska rast. Hkrati bi lahko prispek izpostavil, da nekatera podjetja s standardom halal imajo tudi znak slovenska kakovost. Če podpiramo slovenska podjetja, bi s tem sklepali, da podpiramo tudi slovensko tradicijo in vrednote, halal v to pač ne spada.»

Odgovor **Igorja Pirkoviča**, urednika oddaje Tednik:

»Kljub temu, da ste sodbo glede prispevka napisali že sami oziroma ste nam poslali svoje mnenje, vam pojasnujemo. Napačno je izhodišče, da se v prispevku standard halal promovira. Res pa, da smo gledalcem predstavili pomen te oznake na izdelkih. Če nekaj predstaviš ali pojasniš, tega še ne promoviraš. Povedano je bilo, da se gospodarstvo samostojno odloča, ali na trg plasirati izdelke in storitve pod oznako halal. Izključno vodilo pri tem je trg oziroma zakon povpraševanja. In s tem, da se podjetja obnašajo tržno, seveda v okviru zakonske dopustnosti, ni nič narobe. Je lahko zanimivo, je lahko eksotično, ni pa narobe. Predvsem v zahodni Evropi je tovrstne ponudbe še veliko več kot v Sloveniji. S predstavitvijo slovenskih podjetij, ki

se odločajo za obravnavan način prodora na trg, pa nikakor ne delujemo proti vrednotam in tradiciji, ki jih omenjate.«

Intervju z Andrejo Valič Zver

Štirje gledalci so se pritožili zaradi vsebine oddaje Intervju, v kateri se je **Jože Možina** pogovarjal z Andrejo Valič Zver (26. marec). Ne strinjajo se z interpretacijo slovenske stvarnosti in polpretekle zgodovine. Odzivi so bili pod ravno kulturnega dialoga, zato jih ne objavljam.

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pisem, ki vsebujejo žaljive kvalifikacije in zmerljivke, kot varuhinja ne obravnavam in nanje tudi ne bom odgovarjala. Ker pa puščam odprto možnost za morebitno nadaljnjo spoštljivo komunikacijo, bom vendarle zapisala tole: razumem, da debate o polpretekli zgodovini vzbujajo zelo čustvene odzive, tudi v širši družbi ni konsenza o povojnih dogodkih, državljani pogrešamo povezovalnost namesto razdruževalnosti, politična prizadevanja za spravo se pogosto s polja strokovne in trezne razprave pomikajo v polje ideološkega, sovražnega in izključujočega govora. Težko pa razumem izključevalno pozicijo, ko nekdo zaradi nestrinjanja z neko interpretacijo pričakuje ali zahteva, da se takšna interpretacija zamolčuje ali prepove v javni debati, komurkoli, in še zlasti kvalificiranim posameznikom. Kot veste, je zgodovinarica Andreja Valič Zver direktorica Študijskega centra za narodno spravo, katerega ustanoviteljica je Vlada Republike Slovenije.«

Razprava v tujem jeziku brez podnapisov

Gledalka je protestirala, ker so na neki komisiji Državnega zbora (ni se spomnila datuma in vsebine) govorili po angleško, v prenosu na parlamentarnem programu (TV SLO3) pa ni bilo podnapisov.

Urednik Uredništva parlamentarnega programa **Boštjan Fabjan** je odgovoril:

»Primeri, ko so na sejah angleški govorniki (predstavniki DUTB ali Evr. komisije ipd.), so kar pogosti in takrat je vedno poskrbljeno za simultani prevod, ki ga potem tudi mi v živo predvajamo. Se je pa pred nekaj meseci na seji komisije za nadzor javnih financ že zgodilo, da so se gledalci pritoževali, ker prvih 15 sekund zaradi tehničnih težav ni bilo prevoda, govoril je Imre Balogh (DUTB). Takoj zatem se je simultani prevod začel, pa smo vseeno prejeli 2 klica, češ, kaj si mislimo, da na slovenski nacionalni televiziji nekdo govori angleško, pa ga ne prevajamo. Nekateri pač samo čakajo na take priložnosti.«

Vremenske napovedi ni mogoče dočakati

Gledalka je izrazila nezadovoljstvo nad strukturo večernega informativnega bloka, ker mora – kot pravi - na Vreme po Odmevih čakati pol ure, saj so vmes še oglasi, Kultura in Šport. Sprašuje: se da kaj narediti glede tega?

Odgovor pomočnice direktorice Televizije Slovenija **Natalije Gorščak**:

»Prav zaradi tovrstnih pripomb je bila uvedena nova vremenska rubrika, in sicer tik pred Odmevi.«

Uravnovežena sestava omizja?

Gledalec V. P. se je pritožil zaradi sestave gostov, s katerimi se je voditelj **Boštjan Veselič** na TV SLO3 pogovarjal o sovražnem govoru (Miha Lobnik, Franci Zlatar, Metka Naglič, Matej T. Vatovec).

»A tole naj bi bilo uravnoveženo? Če bi imela RTV vsaj malo sposobno uredniško politiko, ta oddaja sploh ne bi prišla na spored, če ne drugega bi pa moralo vodstvo ukrepati v primeru, da uredništva ne opravljajo svojega dela.«

Sestavo omizja, ki ni bilo dovolj pluralno, je pojasnil voditelj in urednik pogovornih oddaj na TV SLO3 **Boštjan Veselič**:

»Na tretjem programu TV Slovenija z veseljem soočamo različna stališča. Žal, v omenjeni oddaji, kljub vabilu, pripadnik/-ica desnosredinske stranke ni potrdila udeležbe. Oddaja je bila načrtovana z dvema poslancema, tudi z opozicijskim, z varuhom načela enakosti in predstavnikom civilne iniciative, ki se ukvarja s problemom manjšine.«

Mnenje varuhinje: Poklicna merila opredeljujejo tudi uravnoveženost poročanja oz. sestavljanja debatnih omizij, vendar je iz dikcije povsem jasno, da ne gre za matematično razporejanje stališč ZA in PROTI, ampak je temeljna naloga novinarja, da zagotovi celovito predstavitev tematike in okoliščin, pomembnih za razumevanje te tematike. Zato je pogovorne oddaje treba snovati z mislijo na pluralnost, torej raznovrstnost pogledov in stališč, obstoj različnih izkušenj in primerov dobrih ali slabih praks ter raznovrstnih poudarkov z vidika različnih strok.«

Politika in oddaji NaGlas! in Sami naši - drugič

Gledalec V. P. se je odzval na februarSKI odgovor glede oddaj Na Glas! in Sami naši (vprašanje in odgovor sta objavljena v varuhovem poročilu za februar). Tokrat obstoju takšnih oddaj nasprotuje in se pri tem sklicuje tudi na preambulo slovenske ustave:

»Temeljne in trajne pravice slovenskega naroda do samoodločbe, in iz zgodovinskega dejstva, da smo Slovenci v večstoletnem boju za narodno osvoboditev izoblikovali svojo narodno samobitnost in uveljavili svojo državnost

Lahko si pač zelo na široko razlagate 61. člen in protiargumente zatrete pod pretvezo 63. člena. Samo v takšnem primeru mi potem ne preostane drugega, kot da začnem podpisovati peticije proti RTV prispevku in glasovati politične opcije, ki se bodo vmešale v RTV Slovenijo. Jaz mojega glasu ne vidim zastopanega v poročanju RTVja.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot razumete, interpretiranje Ustave Republike Slovenije močno presega pristojnosti varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenije in tudi moje strokovne kvalifikacije, čeprav tako kot vi poznam ta najpomembnejši pravni dokument, v katerem med drugim piše tudi: »Slovenija je država vseh svojih državljanov in državljanov, ki temelji na trajni in neodtujljivi pravici slovenskega naroda do samoodločbe.

Uvrstitev obeh oddaj v programsko shemo RTV Slovenija je predvidena v Programsko-produkcijskem načrtu RTV Slovenija (PPN) - za njegovo pripravo so pristojni direktorji, vodje enot in odgovorni uredniki, potrjujeta pa ga tudi Nadzorni svet in Programski svet RTV Slovenija. To so torej pravi naslovi za morebitno problematiziranje PPN-ja.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Osrečile bi jih Grimmove pravljice

Gledalka L. A. je vprašala, ali bi bilo mogoče vnovič predvajati Grimmove pravljice (Sechs auf einen Streich). »Osrečili bi pol Slovenije, najbolj pa nas,« je zapisala.

V. d. urednice Uredništva tujih oddaj **Bernarda Grum** je pojasnila, da bo to mogoče kvečjemu prihodnje leto.

»Pred nekaj leti smo imeli v *Uredništvu tujih oddaj* letno predvidenih kar nekaj terminov, ki so bili namenjeni otroškim filmom in v katerih smo predvajali tudi Grimmove pravljice (nazadnje je bilo to v letih 2011 in 2012, ko je bilo na sporedu štirinajst različnih naslovov, ki so bili posneti po Grimmovih pravljicah). Danes je situacija drugačna in za leto 2017 je število premier drastično manjše in žal med kupljenimi naslovi ni filmov, ki jih predlagate. Za leto 2018 sheme in finančnih okvirov še nimamo. Kljub temu upam, da boste med naslovi, ki jih predvajamo oz. jih bomo, našli tudi take, ki vam bodo všeč.«

Pritožba zaradi oddaje o narečjih v Istri

Gledalec C. P. se je pritožil nad prvo oddajo izobraževalno-dokumentarne serije Slovenska narečja, posvečeno primorski narečni skupini. Oddaji, objavljeni 28. januarja, je očital nestrokoven prikaz slovenskih narečij na območju slovenske Istre ter zanikanje obstoja (in materinščine) avtohtone italijanske narodne manjšine.

V odgovor je gledalec prejel pojasnilo avtorice **Neve Novljan** o strokovni podlagi in namenu oddaje ter mnenje **varuhinje**, da glede na koncept in kontekst oddaje ni mogoče ugotoviti kršenja poklicnih meril ali diskriminatornega prikaza istrske stvarnosti.

Obsežne dokumente – pritožbo, odgovor avtorice in odgovor varuhinje – objavljam kot **prilogo** (str. 59).

Čestitke za program ob 8. marcu

Gledalki sta izrazili zadovoljstvo na izborom dokumentarnih in filmskih vsebin ob dnevu žena.

»Oglašam se s čestitkami za izbor in uvrstitev angleškega filma tedna »Sufražetke« in francoske dokumentarne oddaje »Slikarke – 400 let boja« v spored 1. programa TV Slovenija na 8. marec, mednarodni dan enakopravnosti žensk.« (B. P.)

»Rada bi se v svojem imenu in imenu kar nekaj znancev zahvalila za program, ki ga je TVS letos še posebej skrbno uglasila na praznik 8. marec. Zdi se mi, da še nikoli doslej ni bil temu prazniku posvečen ne le en dan, ampak kar ves teden. Poleg filma Sufražetke, ki nas je z veliko umetniško močjo spomnil zgodovinskih dogodkov o borbi za enakopravnost žensk, je program postregel s kar nekaj dokumentarci na to temo. Naj naštejem vsaj tiste, ki so se mi posebej vtisnili v spomin: Tok (Flow), dokumentarec o naših znanstvenicah in umetnicah, v oddaji Opus je bilo zame pravo odkritje, koliko skladateljic imamo danes v Sloveniji, potem ponovitev oddaje o Ani Netrebko in francoski dokumentarec o 400letnem boju za priznanje slikark na svetovni sceni. Razveselilo me je, da sem lahko uživala ob odlomku iz koncerta izjemne Irene Grafenauer. Kako lepo bi bilo, če bi nam iz arhiva ponudili še kaj iz njenega repertoarja.

Lepo bi bilo tudi, če bi temu odličnemu programu dodali še sinočnji žlahten koncert Lare Jankovič v dvorani Union z naslovom Kako diši svoboda, kakšne barve je mir, ki ga TVS žal ni snemala. S svojskim podajanjem petja in izjemno dragocenim spremnim besedilom je namreč izražala misel prof. dr. Svetlane Slapšak: Prav ženske smo poklicane, da zastavimo svojo besedo proti vojnam po svetu, za mir in sožitje med ljudmi ne glede na razlike med nami. Skrbno izdelana vizualna podoba tega koncerta bi še posebej prišla do izraza na tv zaslonih.« (M. K.)

Odgovor pomočnice direktorice Televizije Slovenija **Natalije Gorščak**:

»Hvala za pohvalo, res smo temu dnevu posvetili ves teden, saj se nam je zdelo smiselno, da to storimo v času, ko ženskam iz dneva v dan odvzemajo pravice in možnosti po vsem svetu.

Glede koncerta Lare Jankovič – snemanje koncertov je najprej draga produkcija, zanjo je treba poleg gole produkcije (zvok, slika) imeti še sredstva za plačilo avtorskih in velikokrat tudi izvajalskih pravic. Obenem so koncerti zvrst, ki ni televizijska, kar vsakokrat, ko je kateri od koncertov na sporedu, potrdijo tudi gledalci, ki tega praviloma ne gledajo oziroma je gledanost izjemno nizka. Zavedamo pa se, da je Lara Jankovič izvrstna umetnica in kadar je le mogoče, jo na druge načine vključujemo v program.«

Pričevalci - proti zmanjšanju števila oddaj - drugič

Gledalci, ki so se februarja pritožili zaradi krčenja števila oddaj Pričevalci, so odgovore direktorice Televizije Slovenija **Ljerke Bizilj**, urednice Kulturnega in umetniškega programa **Žive Emeršič** in **varuhinje** označili za nezadostne in birokratske, navajali so nove argumente za večje število oddaj ter menili, da gre pri posegu v shemo za odločitev z ozadjem.

»Vaš copy – paste odgovor naju ne prepriča, čeprav je zelo vljuden. Namreč, strokovna presoja, o kateri govorite, ni utemeljena z ničemer, je brez argumentov. Gospa Bizilj se megleno izgovarja o terminih, gospa Emeršič pa pove, da »smo se (mi!!!) odločili« in prav tako govori le o terminih in »najširšem krogu gledalcev«. Profesionalna nekorektnost: vsak avtor ima svoje gledalce, jaz. npr. ne gledam v istem času en teden boks in drugi teden smučanje! Kaj pa avtorske pravice vsakega avtorja posebej, sta pristala na tako lepljenko? Žanrsko gre morda res za sorodno oddajo, vsebinsko pa ne. Tako izpade, da se sedaj druga polovica oddaj (J. Lomberger) skuša truditi z izborom intervjuvancev, ki »popravljajo« gospoda Možino in navzven zastopajo »pravičnost« urednikov. Kot preizkušena novinarka menda veste, kaj vse lahko skrivajo besede in kaj govori molk. (T. in F. S.)

»V enakem odnosu do omenjenega problema kot vidim go. Emeršič vidim tudi vas, ki sicer pravite da ocenjujete že objavljene programske vsebine, torej pri nastanku vsebin nimate nobene besede in potem ko je že požar, samo gasite, da bi pa ogenj ne nastal, pa nimate sredstev. Razumi kdor more. Mar ni varuh tisti, ki naj bi varoval da do požara sploh ne pride ne pa da potem nemočno gasi, ko se je ogenj razširil na poslopje. Torej tudi od vas ni skrenega prizadevanja za osvetljevanje vseh vidikov naše preteklosti za širitev razumevanja narodove zgodovine. Tak namen bi bil, če bi si prizadevali da bi število ur programa za oddaje g. Jožeta Možine podvojili.« (M. K.)

»Vaš odgovor me je namreč spomnil na izkušnjo s prejšnjim Varuhom, ki se je leta 2014 označil za nepristojnega, ko sem se v podobni situaciji, nanj obrnil s protestom zaradi skrajno neprimerne termina predvajanja oddaj Pričevalci (in ko je Pričevalcem grozila celo ukinitve). Za razliko od njega ste se vsaj potrudili in v svojem odgovoru predstavili »pojasnili« direktorice Televizije in odgovorne urednice Kulturnega in umetniškega programa Televizije Slovenija. (...) Zato sem s toliko večjim obžalovanjem prebral, da Vas odgovora direktorice in urednice »prepričujeta, da je bila programska shema spremenjena na podlagi strokovne presoje!« Mar to pomeni, da v konkretnem primeru gledalci, ki redno in od vsega začetka spremljamo serijo Pričevalci, od Vas ne moremo pričakovati, da boste odigrali vlogo Varuhinje naših pravic? Tako se upravičeno postavlja vprašanje: Koga pravzaprav predstavljate in čigave interese zastopate!? Ne nazadnje tudi - kdo Vam zagotavlja neodvisnost delovanja, če ne prav gledalci s TV naročnino!« (A. I.)

Odgovorna urednica **Živa Emeršič** je pripravila še en odgovor s podrobnejšimi pojasnili, odločitev je vnovič argumentirala, in sicer v kontekstu meril za uvajanje, ukinjanje, spreminjanje in preoblikovanje TV-oddaj oz. programskih pasov. Odgovor v celoti objavljam kot **prilogo** (str. 64).

Pojasnilo so prejeli vsi pritožniki, skupaj z mnenjem **varuhinje**:

»Nekateri gledalci ste v pismih izrazili mnenje, da naj bi imeli strokovni argumenti domnevno tudi politično ali ideološko ozadje. Kot varuhinja na podlagi zbranih dejstev, uredničinega dodatnega pojasnila in pogovora z avtorjem oddaje Jožetom Možino takšnim mnenjem ne bi mogla pritrditi.

Menim, da bi bilo neutemeljeno, če bi neujemanje pogledov med urednikom in novinarjem iz polja poklicne debate, kjer so različni pogledi praviloma gonilo kreativnosti in dviganja kakovosti, kakor tudi nesoglasja med skupino gledalcev in snovalci programske podobe javne televizije, premikali v sfero politike ali ideologije. Prav tako menim, da bi bilo pretirano, če bi iz preoblikovanja programske sheme ali oddaje izvajali sklepe o zamolčevanju neke tematike – zlasti če ta tematika ostaja sestavni del programskega pasu.

Dodajam pojasnilo, da so odzivi uporabnikov skupaj z odgovori ustvarjalcev uvrščeni v varuhinjino mesečno poročilo; s tem poročilom so seznanjeni tako člani Programskega sveta kot njegovih delovnih teles ter prek objave na spletu (www.rtv slo.si/varuh) tudi zaposleni na RTV Sloveniji in širša javnost.«

V korespondenco se je na pobudo gledalca A. I. vključil avtor Pričevalcev **Jože Možina**, med drugim je zapisal:

»Na predloge po skrčenju števila oddaj sem večkrat ustno in pisno reagiral in predlagal nasprotno, nazadnje lani oktobra ko sem urednici in direktorici zapisal, citiram;

»Glede naslednjega leta znova izpostavljam, da smo pripravljeni celo z manj sredstvi pripraviti enako ali več oddaj. Ne le, da so Pričevalci finančno skromna postavka za relativno veliko zadovoljnih gledalcev, vzpostavljajo tudi bolj pluralno podobo programa javne televizije, ker je za nadaljnji obstoj TVS nujno. Tega, kot tudi posledic nasprotnega, se mora vodstvo zavoda zavedati.« (22.10. 2016)

Odgovora na ta predlog ni bilo, prav tako ne nobenega dogovora, vsaj ne z mano kot avtorjem in urednikom oddaje. Pač pa me je decembra lani odgovorna urednica Živa Emeršič obvestila, da je število oddaj v sprejetem PPN za 2017 skrčeno in zaprosila za uskladitev z avtorjem Spominov g. Lombregarjem. Skrčenju sem znova pisno in na skupnem sestanku nasprotoval in dokazoval, da se je ta nizkocenovna oddaja dobro prijela, da ima rekorden obisk na spletu in da bodo morebitne spremembe, ki bi bistveno zmanjšale njeno frekvenco riziko za vznemirjenje gledalcev. Vodstvo je vztrajalo pri številu 20 oddaj in to bi bilo v grobem vse.

(...) Vsebinski koncept oddaje, ki temelji na posnetku pogovora s čim manj intervencijami daje atribut avtentičnosti in kot se je pokazalo - dodatno zadovoljuje potrebe gledalcev. Izkazalo se je še, da so tudi dolgi (in predolgi) pogovori dobro sprejeti in velikokrat tudi najbolje gledani. Koncept oddaje in pozni termin predvajanja dopuščata, da se v večji meri medij prilagodi govorniku in ne obratno. Z varuhinjo gospo Todorovski sva se pogovarjala o moji plati tega nepotrebnega zapleta tako, da razmere kar dobro pozna. Mislim, da je njena vloga tu pomembna predvsem z vidka upoštevanja interesa gledalcev in podpore, ko oceni, da so pričakovanja, predvsem tistih, ki so bili desetletja prikrajšani upravičena.«

Vrhunski ali tretjerazredni filmi?

Gledalka N. P. je nezadovoljna nad filmsko ponudbo, meni, da je izbor filmov slab.

»Hotela sem napisati predlog da v času največje gledanosti TV ne dajete tretje razrednih filmov, ki so večinoma Ameriški, kvalitetne filme pa predvajate ob 23 uri ali kasneje. Saj boste ljudi čisto poneumili, ali je to vaš namen?«

Pregled predvajanih filmov od 1. januarja do 12. marca, ki ga je pripravila v. d. urednice Uredništva tujih oddaj **Bernarda Grum**, takšno trditev demantira. Tabela objavljam kot **prilogo** (str. 65).

Iz odgovora **varuhinje**:

»Če analiziramo letos predvajane filme, se lahko prepričamo, da ameriški filmi niso prevladujoči, za predvajano ameriško produkcijo pa nikakor ne bi mogli reči, da je tretjerazredna, saj so bili na spored uvrščeni kar štiri z oskarjem nagrajeni filmi (Sladka Irma, Apartma, Zajčja luknja, Klub zdravja Dallas). Zato moram pritrditi

Bernardi Grum iz pristojnega uredništva, da "gre za kvaliteten in preišljen izbor, ki ga naredijo naši filmski uredniki-selektorji".

Seveda kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev podpiram kritičnost in zahtevnost našega občinstva in sem v pričakovanju kakovosti in visokih standardov vedno zavezna javnosti. Hkrati pa bi si želela, da je kritika konkretna in argumentirana.«

Gledalka se je po prejemu odgovora in tabele za pavšalno trditev opravičila.

Po letu dni - zahteva za popravek

Gledalka S. K. je opozorila, da je minilo več kot enoletno, od kar je bil v oddaji Kultura objavljen prispevek o rekonstrukciji Doma revolucije v Črni gori (18. 3. 2016), ki po njenem mnenju ni bil pripravljen v skladu z načelom resničnosti nepristranskosti in celovitosti informacij.

Gledalki sem pojasnila, da sem pristojna za odzivanje na recentne programske vsebine in da obravnave vsebin za leto dni nazaj ne pokrije niti zakonsko določilo o zahtevku za objavo popravka. Kljub temu sem si prispevek ogledala. Iz odgovora **varuhinje**:

»V prispevku je bil - kot vam je lani v pisnem odgovoru pojasnila takratna v. d. urednice Kulturnega programa Saša Šavel Burkart - arhitekt Marko Mušič nedvoumno in izrecno naveden kot avtor projekta Doma revolucije v Nikšiču. O njem je nosilec projekta rekonstrukcije objekta Boštjan Vuga govoril s presežniki - označil ga je za fascinantnega in enkratnega ter dejal: »Začetni projekt je bolj pomemben od tega, kar smo mi sami naredili.«

Na tem dejstvu sloni odgovor takratne v. d. urednice Kulturnega programa Saše Šavel Burkart in ga - kljub časovni distanci - štejem za primernega.«

Dunajski dečki : knjižna monografija

Gledalca J. V. (urednika monografije Portreti sodobne slovenske literature) so zanimala uredniška merila za uvrstitev tem iz kulture v Odmeve: 29. marca je bilo v tej oddaji objavljeno poročilo o koncertu Dunajskih dečkov, ne pa tudi o izidu prej omenjene knjige.

»A ko sem dal na tehtnico monografijo Portreti sodobne slovenske literature (1991 – 2016) z biobibliografsko, informativno in dokumentarno predstavitevjo 143 literatk, literatov, ki so v samostojni Sloveniji prejeli eno izmed štirinajstih nagrad za literaturo, sem se vprašal o uredniški politiki, o merilih za izbor tem v Odmevih in o kulturnem poslanstvu nacionalne televizije. Ali si morda monografija kot iztočnica za pogovor o spremembah literarnega sistema v zadnjih petindvajsetih letih (založništvo, literati, literatinje, bralci) in o odnosu do izvirne slovenske knjige morda

zasluži pozornost v Odmevih? Tudi o tem, kako je bilo z avtoriteto literature včeraj in kako je danes? In kako je sploh z nagradami za literaturo?

V informaciji za medije o monografiji je aktualnih izzivov še več.

Seveda je lahko za koga kritiški ton tega maila nekoliko vprašljiv, ker pišem kot urednik monografije. A predvsem reagiram kot gledalec, saj ste nekatere žive teme slovenske družbe in njenega razvoja preprosto potisnili povsem na obrobje. Morda bi bil zanimiv strukturni pregled tem, ki ste jim odmerili minutažo v Odmevih v zadnjih dveh mesecih. Še posebej glede na kulturo, knjigo in okolje.«

Odgovorila je direktorica Televizije Slovenija **Ljerka Bizilj**:

»Televizija Slovenija dogodkom s področja kulture in umetnosti namenja posebno pozornost. Vključujemo jih v dnevno informativne oddaje in v posebne dnevne oddaje (Kultura vsak dan po Odmevih, monotematske oddaje ob ponedeljskih zvečer, Osmi dan ob četrtskih zvečer, Panoptikum, Profil....), redno napovedujemo kulturne dogodke v oddaji Dobro jutro-vsak dan in vključujemo v oddajo različno dogajanje. Prav vsakega dogodka seveda ne moremo zabeležiti in stvar avtonomne uredniške politike je, kaj uvrstijo v program in kam. Odmevi pa so oddaja, ki vključuje pestrost dogajanja doma in v tujini. Posredujem pa vam še pojasnilo urednice kulturnih oddaj, gospe Saše Šavel:

'Najprej naj omenim, da sem za dogodek o izidu monografije Portreti sodobne slovenske literature izvedela preko STA /slovenske tiskovne agencije). Za dogodek nisem prejela nobenega obvestila-vabila. Takoj smo reagirali in se dogovorili z dopisnico iz Slovenj Gradca Metko Pirc za pripravo prispevka. Zaradi kopice dnevnih dogodkov smo se odločili, da ga objavimo v četrtek (v oddaji Kultura takoj po Odmevih). Metka Pirc je pripravila zelo dober prispevek o tem pomembnem dogodku.

Poleg STA in Večera smo bili edini medij, ki je poročal o dogodku.«

Gledalec je v odgovoru med drugim zapisal, da je v dnevnoinformativnih oddajah premalo kulturnih vsebin:

»Še vedno menim, da so literatura, knjiga in jezik v programih nacionalke preveč na obrobju, menim, da celo v terminih, ki jih lahko opredelim kot »pozni rezervat«. Še posebej pa to velja za Odmeve, ki so, dovolite mnenje gledalca, tematsko enostranski. Tako kot je sestavljen Dnevnik, ki je povsem neustrezno fokusiran predvsem k politiki in nekaterim vročim temam, pri čemer je le deloma upravičeno na prvem mestu zdravstvo. Struktura Dnevnika ni profilirana in po moje je neprimerno, da osrednji Dnevnik začnete na primer z avtomobilsko nesrečo.«

Kdo naj ima glavno besedo?

Gledalec T. Š. je bil razočaran nad oddajo Posebna ponudba, posvečeno problematiki cepljenja v Sloveniji.

»Žal sem bil nad nepristranskem in neprofesionalnem vodenjem voditeljice, kot tudi samega koncepta oddaje razočaran. Nepravično odmerjen čas, prekinjanje Dr.Pretnarja in jasno očitno, da je voditeljica obravnavala goste različno glede na njeno mišljenje. Od vaše oddaje sem vsaj tokrat pričakoval bolj raziskovalno novinarstvo, ampak ste tudi tukaj očitno pokazali svojo vizijo "novinarstva" in še boljše "vodenja oddaj".«

Odgovor urednice oddaje Posebna ponudba **Vesne Pfeiffer**:

»Pred kratkim je javnost presenetila novica, da je pediatrinja iz Lenarta uveljavila pravico do ugovora vesti, ker je več staršev zavrnilo cepljenje otrok in jih prosila, naj si najdejo drugega zdravnika. Nesporno dejstvo je, da precepljenost upada in ponekod ne dosega več deleža, ki zagotavlja zaščito vsej populaciji. Narašča tudi število vlog za opustitev cepljenja, na ministrstvu za zdravje so jih lani prejeli okoli 600, novosti na tem področju pa prinaša tudi predlog Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki predvideva, da bodo morali starši necepljenih otrok plačati zdravljenje, če bo malček zbolel za boleznijo, ki bi jo bilo mogoče preprečiti s cepljenjem. Vse to so razlogi, da smo se cepljenja otrok lotili tudi v naši oddaji. Iztočnica za pogovor v studiu, kjer smo za sogovornike imeli pediatrinjo dr. Heleno Mole, mikrobiologa in imunologa dr. Gorazda Pretnarja in dr. Marto Grgič Vitek iz NIJZ –ja, povabljen pa je bil tudi imunolog dr. Alojz Ihan, ki pa se oddaje zaradi bolezni ni udeležil, so bili trije prispevki: Ugovor vesti dr. Bernarde Vugrin, Cepljenje otrok in zdravstvena reforma, Vpliv cepljenja na avtizem. Zavedam se, da bi bilo preveč ambiciozno pričakovati, da bomo z eno ali dvema oddajama odgovorili na številna vprašanja o cepljenju otrok, ki razburjajo in razdvajajo javnost že vrsto let. Pa ne le v Sloveniji. Kljub temu, da sem pričakovala plaz kritik nasprotnikov celjenja otrok, pa sem še vedno prepričana, da obstajajo teme, o katerih je potrebno kljub vsemu javno govoriti, znova in znova in na ta način pristojne institucije opozarjati, da ljudje terjajo odgovore. Strokovne in utemeljene, sicer jih bodo poiskali na spletu. Kar pa vselej ni najboljša rešitev. Sploh kadar gre za zdravje naših otrok. In nenazadnje, menim, da mora odgovoren medij vselej dati prednost znanosti in stroki. In tako smo ravnali tudi v tem primeru.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot razumem, je vaša temeljna zamera, ker v oddaji niste slišali enakomerno razporejena stališča ZA in PROTI. To vprašanje v poklicnih merilih RTV Slovenija najbolj »pokrije« člen o nepristranskosti, in znotraj njega naslednji odstavek: »Nepristranskosti v informativnih programih ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se sleherno stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim, marveč celovita predstavitev okoliščin, v katerih so ta stališča nastala.«

Na podlagi ogleda oddaje in pojasnil urednice menim, da je bilo temu merilu zadoščeno; prav tako ne morem ugotoviti, da bi v konkretnem primeru prišlo do kršenja poklicnih meril.

Ne glede na to pa sem uredništvu oddaje Posebna ponudba priporočila, da si je pri zahtevnejših temah, ki se dotikajo človekovega zdravja, zdravja najbolj občutljive populacije – otrok, vprašanja medicinske etike, človekovih pravic (ugovor vesti) in nasploh zadev, ki v javnosti sprožajo kontroverze, smiselno za debato rezervirati nekaj več časa, in voditelju/voditeljici, ki je obraz oddaje na ekranu, s še bolj poglobljenimi pripravami pomagati, da čim bolj suvereno in verodostojno opravi svojo vlogo.«

Ponovljeni Pričevalci z V. Mejak

Na ponovitev oddaje Pričevalci iz leta 2015, v kateri je nastopila Vera Mejak, sta prispeli ena kritika in ena pohvala.

Gledalec S. G.: »Pri nas žal težko najdete ljudi, ki bi bili pripravljene tako odkrito (tudi z imeni) govoriti o času in ljudeh iz naše polpretekle zgodovine. Njen način pripovedovanja, natančnost navajanja dogodkov, smeje teze, ki jih je postavljala, osebna nota, ki je vela iz vsega, kar je povedala, vse to in še marsikaj drugega bi lahko bilo za vzor vsem, ki se pojavijo pred kamerami s svojimi zgodbami. Seveda se zavedam, da bodo tudi takšni, ki jo bodo napadali, češ da ni (bilo) tako, kot je povedala, ampak v Sloveniji še vedno veje duh nekdanjega sistema, ki je preživel toliko ljudi in ki se žal danes seli tudi v mlade generacije. Mnoge je verjetno zmotilo tudi to, da je izrazila priznanje Janzu Janši, ki so mu pred 25 leti skoraj vsi navdušeno vzklikali, danes pa pljuvajo po njem, in pa dejstvo, da je gospa verna katoličanka. Kot da je biti katolik pri nas greh (sam sem ateist). Če bi si mladi ogledali to oddajo, bi se morda ne navduševali več tako zelo nad nekdanjim režimom oziroma socializmom, ki ga sicer niso izkusili na lastni koži in se jim danes skuša prikazati kot nekaj, kar je bilo ljudem veliko bolj prijazno od sistema, ki ga imamo danes.«

Odgovor urednice Kulturnih in umetniških programov **Žive Emeršič:**

»Gospod zelo prijazno in predvsem omikano razmišlja o različnih prepričanjih ljudi v Sloveniji, enim je blizu ali blizu eno, drugim drugo. Sprejetje te različnosti je tudi bistveno za javno televizijo, seveda pa nas iskanje »ravnotežja« ne odvezuje od profesionalnih standardov novinarstva, med katerimi sta objektivnost in resnicoljubnost na prvem mestu. V svetovnonazorsko tako razdeljeni družbi kot je slovenska, je to res težka naloga. Dokaz o tem je brez dvoma (tudi) oddaja Pričevalci, zaradi katere dobivamo širok nabor odzivov, od iskrenih in celo zelo osebnih pohval do žgočih, tudi agresivnih kritik, ki nemalokrat mejijo na sovražni govor (ki ga prav ti kritiki očitajo tej oddaji).«

Gledalec I. U.: »Poslušam oddajo Pričevalci z neko Vera Mejak in ne morem verjeti ,da se take oddaje spuščajo v eter. O Veri Mejak ne kaže izgubljeni ne besed ne časa. Da negdo z svojo osebno frustracijo a hkrati z neverjetno plitkostjo ocenjuje družbene razmere ,potvarja dejstva, pripoveduje neresnice , meša dejstva in zavestno nekritično govori neresnice, je pač njen osebni problem. Vendar rtv slo mora imeti korektni in predvsem kritični odnos do vsega. Navijanje za določeno politično opcijo je nedopustno. Vsak ima svoje prepričanje, vendar posiljevanje z njm vse ostale je v oddajah javne televizije nedopustno. Kot rečeno ni problem neke Vera Mejak ,pač pa tisti ,ki je tako oddajo koncipiral, ki svoje misli in ocene Veri Mejak polaga na jezik, izpeljuje neverjetne zaključke ,vse z namenom diskreditacije obstoječe politike in ksenofobičnega povečevanja opcije,ki je anatema naše sedanosti. Če ne bi na lastna ušesa slišal, ne bi verjel, da je to res .Ne vem kaj delajo tako imenovana programska vodstva, vendar po slišanjem lahko rečem: nič ne delajo, pač pa mešajo meglo in so za tako nedelo krasno plačani«

Iz odgovora avtorja in urednika oddaje **Jožeta Možine:**

»Gospa Vera Mejak, pravnica, bivša sodnica in ekspert na Ustavnem sodišču sodi med najbolj kredibilne in odmevne pričevalce. Njeno pričevanje je bilo objavljeno junija 2015, sedaj pa je bila na sporedu ponovitev. Govori o izvoru svoje družine, poroki matere v Srbijo, usodi svojega očeta Đoka Đokovića, ki je bil umorjen po partizanski zasedbi Beograda 1944, svojem otroštvu med vojno v Beogradu in pozneje življenjski poti in karieri v Sloveniji. Ob funkcijah, ki jih je opravljala ima izostreno mnenje do aktualne preteklosti, kritična je do ostankov totalitarne prakse in ravno tu so bili v pogovoru ustvarjeni presežki. Razvoj dogodkov je njena tolmačenja le potrdil. Gospod Uršič grobo diskvalificira pričevalko ko ji očita potvarjanje dejstev in neresnice, a niti v eni točki ni konkreten. Tega smo vajeni iz preteklih časov. Javna televizija je prostor različnih mnenj in če povzamem dr. Ernesta Petriča, posebej tista nazorska skupina, ki je bila desetletja stigmatizirana in depriviligirana tudi na RTV ima vsaj enako, če ne večjo pravico, da predstavi svojo plat zgodbe. Vsi se pač moramo navaditi, da imamo različna prepričanja in tudi če se z njimi ne strinjamo jih je potrebno spoštovati.«

Iz odgovora **varuhinje:**

»V odzivu na ponovitevno predvajanje oddaje Pričevalci uporabljate besede kot so »neresnica, navijanje, posiljevanje, diskreditacija, ksenofobičnost«, pri tem pa pogrešam navedbo konkretnih dejstev. Tudi sama sem si v vlogi varuhinje pogledala oddajo, vendar neposrednih kršitev programskih standardov ali poklicnih meril nisem opazila. Drži pa, da je avtorjeva sogovornica polpreteklo zgodovino opisovala in s svojega zornega kota razlagala na poseben način, z njo se lahko strinjamo ali ne, tudi če bi to tematiko obravnavali zgodovinarji, o njej zagotovo ne bi govorili enoznačno, strokovna debata bi bila zagotovo polemična.«

Gledalčeva analiza serije Več po oglasih

Gledalec I. M. je ob koncu serije Več po oglasih čestital scenaristom za privlačno zgodbo, igralcem za odlično igro, pohvalil je tudi »obliko vsake epizode« s pridihom pristnosti in izbor glasbe. Zaželel si je še več takšnega dobrega domačega dramskega programa. Bil pa je tudi kritičen:

»Režija in montaža sta v prvih epizodah delovali zmedeno, nervozno, sekvence so se prehitro menjavale, kasneje je prikazovanje postalo zelo gledljivo. Zadnje epizode so odlične.

Večjo skrb je potrebno posvetiti tonu; pogosto govor igralcev ni bil razumljiv. Škoda. In še preglasna glasba v ozadju. (...)

Glavna pripomba. Epizoda, ki traja le 25 minut, je odločno prekratka. Zgodba se komaj prične, a se že konča. Trajati mora 50 minut. Kratek format je primeren le za humoristično vsebino. Vse to vedo tudi ustvarjalci serije in sem prepričan, da bodo naslednje serije korektne glede dolžine.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Emu je odmevala še marca

Še marca so gledalci komentirali Emo 2017, N. O. je čestital ekipi za glasbeni dogodek leta:

»Res se je videlo, da ste se izjemno potrudili. Pripravili ste izvrsten zabavni program, tako s televizijskega vidika (bravo režiserjem in tehnični ekipi!!), kot širše medijsko gledano.

Dali ste ogromno gradiva ostalim medijem, ki te dni tako ali drugače poročajo. Zdaj se končno spet govori oz. "šimfa" o slovenski glasbi (kar je v tem poslu daleč najboljši odziv - saj veste, za dobrim konjem se vedno kadi), da ljudje debatirajo o jeziku, voditeljih, vseh mogočih teorijah zarot komisij in kvazi poznanstev itd. Vse naštetu je za tak dogodek dobro.«

Kritike so se nanašale na angleščino; gledalka M. Č. je zapisala:

»Imena ansamblov in teksti v glavnem v angleščini. Kako ste lahko tako poteptali slovenski jezik? Zakaj so se borili naši primorci, zakaj se sedaj borijo korošci, če mi sami tega ne spoštujemo.«

Gledalcem sem posredovala pojasnilo odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Maria Galuniča**, ki ga je pripravil takoj po Emi (pojasnilo je bilo objavljeno v poročilu za februar).

Svetovni popotnik

Gledalka N. N. se je pritožila, ker je predvajana serija Svetovni popotnik starejšega datuma in zato po njenem mnenju zastarela.

»Namreč, številni podatki, ki jih navaja so nerelevantni. Upam, da nas v eni naslednjih ne boste vabili v čudovito Sirijo, ki je že zdavnaj ni več. Na splošno bi se želeli ogledati več novih oddaj, serij, filmov, risank in ne tako veliko količino starih oz. zastarelih. Poseben problem so tudi preštevilne ponovitve. Mislim, da si gledalci zaslužimo videti čim več novosti.«

Odgovor odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Maria Galuniča**:

Serijo Svetovni popotnik smo kupili v paketu, in sicer od 13. sezone naprej, saj starejše oddaje niso producirane v HD tehnologiji. Omenjena epizoda o Siriji je iz leta 2010 in razume se, da pri tovrstnem programu ne moremo biti dnevno aktualni in ažurni, kot si želite. Sicer pa bodo na sporedu še oddaje iz 14., 16. in 17. sezone, ki pa je najnovejša in vam bo kot taka gotovo najbolj všeč.«

Bleščica – slab zgled dekletom?

Gledalec M. M. Š. je kritičen do Bleščice, ki po njegovem mnenju ustvarja napačno predstavo o lepoti.

»Prosim, da podaste zahtevo, da TV SLO kot družbeno financirana in odgovorna inštitucija uredi, da se v oddaji o modi "Bleščica" ne prikazuje več (v pozitivni luči, kontekstu) podhranjenih manekenk oz manekenk s prenizkim indeksom telesna teža/višina, ker to povzroča identifikacijo s temi "simboli lepote in uspeha" pri mladih dekletih, predvsem najstnicah, ki še nimajo izoblikovane osebnosti in vodijo v posnemanje in posredno v anoreksijo, za katero vemo, da ima katastrofalne, marsikdaj tragične posledice.«

Odgovoril je **Mario Galunič** odgovorni urednik Razvedrilnega programa:

»Oddaja Bleščica je oddaja, ki povečini pokriva dogajanje v svetu visoke mode. Nikakor ni njen namen spodbujati, promovirati ali se kakor koli opredeljevati do anoreksije ali soditi o izgledu manekenk, ki nastopajo na svetovnih modnih revijah. Mislim, da ni smiselno načenjati širše debate o tem, ali je to res, kaj je ideal lepote, kdo je poklican, da skrbi za izgled manekenk, kdo jih izbira, narekuje trende ipd. Kamera Bleščice zgolj beleži stanje, kot je na terenu, pred očmi celega sveta. Mislim, da nismo zadržani za presojo, katere manekenke so 'presuhe' (če so res), kdaj je indeks telesne mase sprejemljiv in kdaj ne. Podobno temo bi lahko načeli pri prikazovanju preveč hranjenih in deblih ljudi, kar prav tako pogosto vidimo. Dvomimo, da lahko vplivamo na selekcijo modelov na modnih revijah, a ker je fokus oddaje na ustvarjalnosti, modni industriji, umetnosti ipd., se tovrstnim vsebinam ne

bi želeli kar tako odpovedati. Seveda pa bomo vašo pritožbo posredovali ustvarjalcem in morda pripravijo v oddaji prispevek na to temo, ki modnemu svetu ni tuj.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Pretirano reportersko navdušenje

Gledalec A. S. je protestiral, ker je komentator ekipne tekme v smučarskih skokih za moške 4. 3. 2017 enega od skokov pospremil z besedami "bye bye, Češka".

»Njegova izjava sodi v čase pred in med drugo svetovno vojno, in sicer na tisto stran, ki je terorizirala Evropo, njene države in narode. Komentator Kavčič česa takega, tudi ob upoštevanju navdušenja po skoku slovenskega tekmovalca, nikakor ne bi smel izreči. Osnovna ideja ekipnega športa ni teptanje in prehitevanje drugih držav udeleženk, ampak spoštovanje vseh ekip ter tekmovanje v duhu sožitja med državami in narodi. Temu morajo slediti tudi komentatorji in strokovni sodelavci v prenosih.«

Odgovor urednika Športnega programa **Mihe Žibrata**:

»Komentator Peter Kavčič je res dejal, kot ste zapisali. In res je tudi, da je takšna izjava lahko neprimerna. Je pa ne bi povezoval z drugo svetovno vojno, teroriziranjem Evrope in njenih narodov ter držav. Kot verjetno veste, je šlo za to, ali bo Slovenija prehitela Češko ali ne, in ob vsem reporterskem navdušenju, da ji je to uspelo, se prikradejo tudi podobne izjave. Verjamem, da je bil to tudi edini razlog za omenjeno izjavo.«

Kdo lahko komentira smučarske skoke?

Gledalka N.Š. je kritična do **Andreja Stareta** v vlogi komentatorja smučarskih skokov.

»Toliko neresničnih podatkov podaja, da moj mož že zdavnaj pred njim napove daljavo posameznih skakalcev pa ni strokovnjak. Napove narobe skakalce, ne zadene skoraj nobenega podatka daljave skoka itd.«

Gledalki je odgovoril odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Miha Žibrat**:

»Verjamem, da se naši komentatorji zmotijo pri napovedovanju daljav posameznih skakalcev. Tovrstno napovedovanje je sila nevhvaležno in zato najbrže tudi malce nepotrebno. Potrebni je namreč je le nekaj sekund da se pojavi uradna /pravilna/ dolžina skoka. Je pa tako, da komentatorji v silni želji čimprej sporočiti gledalcem, kako se je posamezni skakalec odrezal, skušajo, enkrat bolj, drugič manj uspešno, napovedati dolžine. Tega jim najbrže ne gre preveč zameriti, je pa gotovo problem, če prevečkrat "usekajo mimo". Na to sem vse, ki komentirajo skoke, že opozoril.«

Honorarni komentatorji in poslovanje RTV Slovenija?

Gledalec D. B. meni, da bi morali športne dogodke komentirati redno zaposleni novinarji in ne zunanji sodelavci.

»Zanima me zakaj mi kot plačniki naročnine TV SLO plačujemo komentatorje ki so redno zaposleni, tekme pa komentirajo honorarci in jim moramo plačati še honorar. Nič nimam proti Staretu, samo zakaj on komentira Planico, kje sta Kavčič in Potočnik ki dobivata plačo. V tej državi je res vse na glavo če ne more nekdo ki za to dobiva plačo ne opravlja svojega dela, honorar pa dajemo nekemu ki naj bi delal svoje delo in zmanjševal čakalne vrste v ambulantah...narobe svet...«

Gledalcu, ki ga skrbi poslovanje RTV, sem posredovala povezavo na letno poročilo zavoda za 2016, napačne podatke pa je demantiral urednik Športnega programa **Miha Žibrat**.

»Vaše informacije so netočne. Res je, da g. Stare ni redno zaposlen. Enako pa velja tudi za g. Kavčiča in g. Potočnika. Ne eden ne drugi nista redno zaposlena! Torej: ne dobivata plače!

Pri nas je redno zaposlenih novinarjev, ki bi bili tudi komentatorji, premalo, zato ne moremo drugače, kot da za posamezne projekte stvari rešujemo z zunanjimi, honorarnimi sodelavci. Vsi nimajo enakega statusa: enim bi lahko rekli "redni honorarni sodelavci", drugi so plačani le na projekt, kar je za hišo in posledično za vas, davkopllačevalce, ceneje kot da bi le-te imeli redno zaposlene.«

V. PROGRAM PLUS

Kako priklicati Dobro jutro?

Dva gledalca sta se pritožila, ker ne moreta priklicati številke za komentiranje v oddaji Dobro jutro. Oba menita, da sta na črni listi oz. da sta kaznovana, ker sta v preteklosti že zastavila – po njenem mnenju – vljudno, a neprijetno vprašanje za gosta v studio.

»Če ste se me imeli namen kaznovati, da ne morem več klicati v oddaje kot je Dobro jutro, me prosim tudi tako kaznujte, da mi ne pošiljate več položnic za RTV prispevek. Saj me boste s tem še bolj kaznovali, ker ne bom imel dostopa do vaših programov. S tem mi boste sporočili, da je RTVSLO ideološka RTV, ki ji je cilj ohraniti neke preživele ideje in da služite na račun obvezne naročnine gledalcev.«(R. K.)

Iz odgovora **varuhinje**:

»Iz vašega pisanja nisem povsem razumela, ali imate težave z vzpostavljanjem telefonske povezave s klicano številko, ki je zaradi velikega zanimanja gledalcev

velikokrat zasedena, ali pa uspete priklicati režijo, kjer pa potem ne dočakate vključitve v program. Če gre za prvo zadevo, ki se navezuje na stanje telefonskega omrežja, nanjo s strani RTV Slovenija ne moremo vplivati. Iz takšne težave tudi nikakor ne bi mogli sklepati, da vam RTV Slovenija kakor koli omejuje možnost sodelovanja v oddajah. Glede druge možne razlage, ki bi me prav tako čudila, pa sem za pojasnilo prosila urednika Roka Smoleja. Vprašala sem ga, ali obstaja kakšno uredniško sito pri posredovanju klicev v studio. Urednik je zatrdil, da ne zavračajo nobenega klica, ob tem pa dodal: »Je pa res, da obstaja nekaj stalnih klicateljev, ki kličejo v vse rubrike po vrsti z ne ravno vsebinskimi vprašanji. Zaradi takšnih "stalnih" klicateljev pogosto prejemamo pritožbe tudi s strani drugih gledalcev, češ da so nadležni in zakaj jih spuščamo v eter. Zato takšne stalne klicatelje večkrat vljudno prosimo, da odstopijo čas in prostor v etru še komu drugemu, saj so pritiski na telefonske linije ponavadi veliki.«

Hrvaščina v Popolni poroki

Več gledalcev se je pritožilo, ker je v TV-poroki v oddaji Dobro jutro gostoval hrvaški psiholog Bruno Šimleša, ki se je z gosti pogovarjal v hrvaščini.

»Ob tem se sprašujem, ali nimamo Slovenci dovolj izkušenih psihologov, da smo (ste) povabili v oddajo tujca. Ali ni to klofuta našim strokovnjakom, nam pa dajete vtis, da slovenski jezik ni dosti vreden. Prav prizadevate si, da dajete v ospredje ta jezik, pa naj si bo to pri športnih novinarjih ali ostalih voditeljih, kateri opravljajo intervjuje s tujci (hrvati, srbi). Mislim, da razumejo naš jezik in ne vidim potrebe, da jih nagovarjajo v njihovem jeziku. Povejte mi samo, kdo od tujih novinarjev je naše ljudi spraševal v našem jeziku? Mislim, da bi bilo prav, da smo večji domoljubi, (hrvati to so) in da slovenskemu jeziku posvetimo več pozornosti in ne dajemo v ospredje hrvaščine ali srbščine.« (M. J.)

Za pojasnilo sem prosila urednika oddaje **Roka Smoleja** in v. d. odgovornega urednika Programa plus **Maria Galuniča**.

»V rubriki TV-POROKA smo doslej v 6 sezonah gostili že veliko domačih in tudi tujih strokovnjakov za medosebne odnose. Stalna strokovna sodelavka v letošnji akciji TV-POROKA je psihoterapevtka Vesna Jarc, Bruno Šimleša je bil le gostujoči strokovnjak. V prvi vrsti nas pri ustvarjanju oddaj zanima kompetentnost in medijska primernost strokovnjakov, česar g. Šimleši ne moremo očitati – je »medijski človek« in eden najbolje prodajanih avtorjev na temo medosebnih odnosov v regiji. Njegove knjige so prevedene tudi v slovenski jezik in tudi pri nas velike uspešnice. Pari, ki sodelujejo v akciji, so bili nad partnersko terapijo z Brunom Šimlešo navdušeni. Prav tako očitno tudi gledalci, saj je ponedeljkova oddaja dosegla izjemno dobro gledanost. Poleg tega smo prejeli tudi številne pozitivne odzive gledalcev, ki se očitno strinjajo z nami, da je včasih dobro pogledati tudi »čet planke«. Mislimo, da ni nič narobe, če se nam pred

kamero občasno pridruži kak gost iz tujine, pogovor je bil podnaslovljen in tako razumljiv za vse gledalce. Zagotovo pa bomo v prihodnje gostili v naših oddajah tudi domače priznane strokovnjake, ki so tudi sicer naši stalni gosti.«

Plačljiva klicna št. 1970

Gledalka je protestirala, ker se v oddaji Dobro jutro – ob podajanju prometnih informacij - objavlja telefonska številka 1970 Prometno-informacijskega centra, ob tem pa ni navedeno, da je klic na to številko plačljiv. Enako je opazila na teletekstu. Meni, da je to zavajajoče.

Po preverjanju se je potrdilo, da Prometno-informacijski center klica sicer ne zaračunava, operaterji pa. Ker je to zelo težko napisati na grafiko, številke v Dobro jutro in na Teleteksu ne objavljajo več.

Napovedovanje vsebin v sporedih

Gledalca je zanimalo, zakaj se v TV-sporedu na teletekstu in na MMC-ju ne objavijo vsebine oddaje Dobro jutro, ne verjame, da zato, ker se ne bi vnaprej vedelo, kdo bodo gostje in kakšne bodo teme. Predlaga, da bi napovedi ažurirali.

V uredništvu oddaje Dobro jutro so pobudo sprejeli z naklonjenostjo - dan pred oddajo v napovednik vpisujejo vsebine po posameznih urah oddaje, kar je od konca marca že vidno v sporedih na spletu.

V. TELEVIZIJA SLOVENIJA – SPLOŠNO

Napake v časopisnih sporedih

Gledalec D. B. se je pritožil, ker se časopisni TV-sporedi ne držijo, v dokaz je poslal več časopisnih izrezkov; netočnost se mu v letu 2017 ne zdijo sprejemljive.

Odgovor pomočnice direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak**:

»Več odstopanj je na TV SLO2, kjer je veliko športa. Časovnica športnih dogodkov se predvsem zaradi vremenskih razmer, velikokrat pa zaradi težav pri organizaciji, neprestano spreminja, zato program redno osvežujemo na spletu in teletekstu, kjer je dosegljiv tudi gledalcem, ki nimajo dostopa do spleta.

Nasplošno pa imamo terminski načrt vedno pripravljen tri mesece vnaprej in so dolžine oddaj vpisane glede na shemo. Potem začnemo vnašati oddaje s točnimi časi – časovnice slednjih so velikokrat drugačne in variirajo, obenem pa polnimo program tako, da se oddaje začenjajo na 5 minutne intervale. TV-program časopisi prevzemajo vsaj 14 dni prej in RTV Slovenija, žal, nima vpliva na to, kdaj časopisi črpajo podatke o

sporedih za svoje edicije. Predlagali smo jim že, da bi to počeli tik pred zaključkom postavitve za tisk, pa se za to niso odločili.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kdor kupi časopis, zanj vsak teden odšteje nekaj evrov, verjetno upravičeno pričakuje, da so v njem točni in ažurni podatki, vključno s podatki v sporedih. Televizije najbrž časopisom ne morejo diktirati pravil, morda pa bi jih lahko bralci?«

Zapisi na družabnih omrežjih in kredibilnost poročanja

V. P. je opozoril na objave nekaterih novinarjev RTV na družabnih omrežjih. Meni, da j vsak novinar upravičen do lastnega mnenja, a bi ga moral uskladiti s svojo podobo in delovanjem na javni RTV.

Izpostavil je zapis **Eugenije Carl** na FB strani Pomagajmo beguncem 12. marca v kontekstu dogajanja na Škofijah je opisala izkušnjo, ko sta s sinom pomagala beguncem, in med drugim zapisala:

»Zato nikoli ne bo nosil transparentov ali sodeloval na protestih. Njemu se mentalni kontekst Škofij ne more nikoli zgoditi. Ker ima izkušnjo. Ker je tri dni po 12 ur nosil najtežje pakete, raztovarjal tovornjake, delil hrano, obleko in čistil šotore. Ker je v živo videl, kaj je to trpljenje, kaj pomeni imeti svoj dom v eni najlon vrečki. Ker je videl, vsi smo videli in dojeli, kaj se jutri lahko zgodi vsem nam. In kako pomembna sta takrat pomoč in solidarnost.

Zato me je danes sram za Škofije. Če tja beguncev ne bo, bodo mislili, da so zmagali. Niso bogatejši za zmago, revnejši so za izkušnjo-lekcijo. Luzerji življenja.«

V. P. je v pritožbi med drugim zapisal:

»V tem primeru pač zapis škoduje ugledu in postavlja pod vprašaj kredibilnost in uravnoteženost poročanja, saj uredništvo tega ne sankcionira.

Prebivalce Škofij je oklicala za "luzerje življenja", medtem ko pa je sama tožila Janeza Janšo zaradi razžalitve (sicer upravičeno). Ali bo RTV Slovenija tudi njeni izjavi posvetila toliko pozornosti kot Janševi ali se bo tokrat to pometlo pod prag? Se ne bi čudil, tudi ko je prejšnji varuh odstopil, začuda so o njegovih kritikah pisali vsi drugi mediji, razen RTV Slovenije.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Prebrala sem zapis novinarke Eugenije Carl, na katerega ste opozorili. V njem sem ob obravnavi begunske tematike zaznala veliko človekoljubno angažiranost in empatijo, kot izhodišče za poziv k odprtosti in strpnosti ter razmisleku o »nas« in »drugih«, o ksenofobiji oz. sprejemanju različnosti in drugačnosti v večkulturni Evropi in svetu. Na podlagi lastnih izkušenj je izrazila mnenje, da kdor takšne izkušnje nima, zamuja oz. izgublja priložnost za širjenje človeških obzorij. V tem kontekstu se besedna zveza, ki vas je zmotila, bere pozitivno, brez slabšalnega podtona. Zato v

subjektivnem pogledu novinarko, objavljenem na FB, nisem prepoznala nobenih kršitev poklicnih meril.

Sta pa s tem sporočilom odprli zanimivo temo o komuniciranju zaposlenih na RTV na družbenih omrežjih. Številni novinarji, uredniki, voditelji, redaktorji, vodje enot itd. so zelo dejavni na FB, tviterju ali instagamu. Marsikdaj se odpre vprašanje o meji med zasebnim in javnim. Kot varuhinja upam, da bo vsaj nekaj dilem odpravil prenovljen poklicni kodeks.«

RADIO SLOVENIJA

RADIO PRVI

Na Prvem naj se vrti slovenska glasba

Poslušalec S. K. je pisal, da si na 1. programu Radia Slovenija želi več slovenske glasbe.

Odgovorni urednik **Andrej Stopar** in glasbeni urednik **Rudi Pančur** sta pojasnila, kako oblikujejo glasbeno podobo Prvega:

»Delež slovenske glasbe na Prvem programu Radia Slovenija je približno polovičen ali z drugimi besedami, nekoliko presegamo 50 odstotkov. Predvajamo slovensko ljudsko glasbo, slovenske otroške in mladinske pesmi, narodno - zabavno glasbo, slovenske popevke, slovenske skladbe s področij popa, rocka, hip-hopa, jazza in podobnih zabavnih zvrsti, slovenski šanson, slovensko zborovsko pesem, glasbo slovenskih pihalnih orkestrov in godb, slovensko kantavtorsko glasbo in tako naprej. Poleg samega predvajanja slovensko glasbo v svojih projektih tudi naročamo, snemamo, prirejamo koncerte na terenu, prenašamo koncerte slovenske glasbe zunanjih producentov, o njej govorimo, jo analiziramo, pripravljamo strokovne in novinarske prispevke, v sodelovanju z našo založbo ter v skladu s finančnimi zmožnostmi slovensko glasbo tudi izdajamo na nosilcih zvoka ter po vsebinski plati skrbimo za glasbeni arhiv.

Da je slovenska glasba na Prvem navzoča, in to v velikem obsegu, konec koncev potrjuje tudi dejstvo, da kar za približno deset odstotkov presegamo zakonska določila kvotnega sistema, ki velja za slovensko glasbo.«

Kaj mi to plačujemo???

J. N je zahtevala pojasnilo, zakaj so se na tviter profilu Studia ob 17-ih pojavili pornografski posnetki in ali bo kdo ukrepal.

Urednik 1. programa Radia Slovenija **Andrej Stopar** je pojasnil, da ni šlo za avtorizirano objavo in da so očitno zlorabo takoj prijavili in sprožili preiskavo:

»Uredništvo odločno zanika kakršnokoli povezavo z neprimerno vsebino. Radio Slovenija je javna ustanova in se svojega poslanstva in odgovornosti zelo dobro zaveda. Studio ob 17-ih je osrednja analitična oddaja Prvega programa s 40-letno tradicijo. Ogorčeni smo nad tovrstno zlorabo oddaje in poskusi omadeževanja njenega ugleda. Ne objavljamo neprimernih, spornih in nezakonitih vsebin. Žal pa ne moremo vplivati na to, kako se tovrstna zloraba in z njo podtikanja širijo po sodobnih platformah. V tem trenutku lahko ugotovimo le to, da nismo mi zlorabili javnosti, ampak so za zdaj še neznani storilci zlorabili Radio Slovenija in eno njegovih najuglednejših oddaj.«

II. VAL 202

Nestrpnost v jutranjem programu?

Poslušalec J. A. se je pritožil, ker je voditelj **Miha Šalehar** jutranjem programu 21. 3. med drugim izjavil "... čapci na čiaotih...".

»Takšno odkrito imenovanje pripadnikov drugih narodnosti s pejorativnimi oznakami je najmanj skrajno neokusno in popolnoma neprimerno. Čapac (tako kot čefur) je predvsem slabšalno ime za pripadnika držav bivše Juge.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Odgovorni urednik Vala 202 **Mirko Štular** in urednik jutranjega programa Vala 202 **Nejc Jemec** sta pojasnila, da voditelj navedene besedne zveze ni uporabil v kontekstu, kot ga opisujete v pritožbi. »Miha je v svojem jutranjem izjavljanju našteval različne skupine udeležencev v prometu. Poleg ostalih je z besedo omenil tudi »čapce«, pri čemer voditelj ne naslavlja narodnostno definirane skupine ljudi, pač pa način obnašanja, (narodnostno, starostno, regijsko mešano) subkulturo,« je v pojasnilu zapisal Jemec. Štular pa je dodatno pojasnil, da je bil »izraz uporabljen v kontekstu obnašanja, ki se ga je prijel nek izraz, in v resnici nima zveze s pripadniki drugih narodnosti, ampak s kulturo (v tem primeru vožnje)«.

Menim, da pojasnili urednikov zadostujeta in da v tem kontekstu izjave ni mogoče obravnavati kot diskriminatorni ali sovražni govor, do katerih moramo imeti na RTV Slovenija ničelno toleranco. Prav tako menim, da je v konkretnem primeru treba upoštevati format in žanr jutranjega programa na valu 202, ko voditelj s specifičnim slogom v sproščenem pogovoru uporablja tudi neknjižno izreko in žargonske izraze.«

Neprimerna sopotnica

Poslušalec D. N. je menil, da Petra Škarja ni bila primerna gostja oddaje Sopotnik (8. 3.).

»Tak tip gosta nikoli ne bi pričakoval v programu Vala 202 ampak v kakšnem spetku z Miho Šaleharjem, ki je bolj ciničen in take osebe ter njihov način dela razgalja. Sicer včerajšnja oddaja sama po sebi ni sporna, pogovor med dvema človekoma, ampak nikakor ne vidim logike v tem, da po gostih kot so Svetlana Makarovič, Franci Petek, Anita Ogulin, Ana Roš, Bojan Emeršič, Andraž Teršek in podobni, priložnost dobi tudi nek poklicni mešalec megle kot je Petra Škarja«

Iz pojasnila odgovornega urednika Vala 202 **Mirka Štularja**:

»Oddaja Sopotnik je v izhodišču oddaja zabavnega, razvedrilnega formata, popoldanski pogovor, klepet, spremljava po službi, v kateri pa se resda znajdejo tudi zelo zahtevni, vsebinsko globoki sogovorniki. Kot taka, oddaja kliče po zelo raznovrstnih gostih, z različnih področij, ki v resnici nimajo nobenega skupnega imenovalca, razen voditeljice in termina, v tej oddaji smo gostili tako Svetlano Makarovič kot tudi Smiljana Morija. Lahko rečemo, da je nabor gostov na nek način tudi slika življenja v Sloveniji, naše družbe. Z izborom gostov želimo predstavljati pestrost razmišljanja v družbi, hkrati pa tudi kredibilnost naših oddaj in programa v celoti.

Ob konkretni oddaji Sopotnik, v kateri smo gostili Petro Škarja, lahko vendarle ugotovimo, da je bila izpeljana tako, da vsebinsko ni šla pod raven, ki je za naš program sprejemljiva.

Voditeljica je vprašanja zastavljala tako, da so poslušalci iz odgovorov spoznali gostjo, njeno znanje in razmisleke. Ostalo pa je prepuščeno posameznemu poslušalcu.

Vemo, da vsi poslušalci, na dan se jih zvrsti približno 200.000, niso zadovoljni z vsemi temami, ki jih obravnavamo, in z vsemi gosti, ki jih povabimo pred mikrofonom. Vendar je tudi ta pestrost najbrž ena naših odlik.«

III. RADIO SLOVENIJA - SPLOŠNO

Poslušalec pogreša srbsko glasbo

Poslušalec M. T. v daljšem pismu navaja podatke o številu Srbov v Sloveniji in sprašuje, zakaj se na Radiu Slovenija predvaja glasba z vsega sveta, srbska glasba ali glasba iz drugih držav nekdanje Jugoslavije pa je izjema.

Kratka odgovore oz. pojasnila o glasbeni zasnovi so posredovala uredništva vseh treh nacionalnih radijskih programov. Iz odgovora **Žiga Klančarja**, urednika glasbenega programa Vala 202:

»Val 202 redno predvaja glasbo izvajalcev z območja nekdanje Jugoslavije, ki je v skladu s programsko usmeritvijo, to je sodobna, urbana glasba. Na primer ravno ta teden je tuja Popevka tedna zasedba Urban & 4. Te produkcije ne zapostavljamo in po drugi strani ne favoriziramo, težko pa konkretno opredelimo odstotek te glasbe v programu, ker je evidentirana pod tujo glasbo. Po oceni je te glasbe skupaj približno odstotek. Zavedamo se, da določen segment poslušalstva pričakuje tudi tako glasbeno ponudbo, res pa je tudi, da veliko pogosteje dobivamo očitke, zakaj je vrtimo toliko, in ne, zakaj je ne več.«

Iz odgovora **Rudija Pančurja**, urednika glasbenega programa na Prvem:

»O skladbah, ki jih izbiramo za program, se odločamo povsem programsko, to je v skladu z različnimi glasbenimi in obglasbenimi dejavniki, denimo glede na glasbeno zvrst, historično vrednost posnetkov, aktualnost, kakovost izvedb, glede na zasedbe, tempo in artikulacijo izvedb, vsebino besedil, modo, občo priznanost in priljubljenost ipd. ter glede na druge vsebinske značilnosti posameznih skladb. (...) Sicer pa glasbi, po kateri sprašujete, še prav posebno pozornost posvečamo v oddaji Sami naši, na sporedu ob nedeljah, ob 21.30, pogosto pa je prisotna tudi v oddaji Etnofonija, na sporedu ob ponedeljkih, ob 22.40. Sicer pa pogosto tudi programsko sodelujemo z glasbeniki iz prostora bivše Jugoslavije; ravno te dni smo na programu gostili glasbenika znamenitega slovensko hrvaškega dua Two Cellos, v Stari elektrarni smo posneli koncert pozavnista Mirona Hauserja, mlademu klarinetistu Goranu Bojčevskemu pa smo, na primer, omogočili studijsko snemanje z našim Simfoničnim orkestrom – posnel je lastno delo za klarinet in simfonični orkester Balkanski portreti. Boste pa v našem programu, od časa do časa, tudi v rednem programu gotovo lahko slišali kakšno sevdalinko, kakšno starogradsko, pa tudi kakšno skladbo iz bogate zakladnice YU rocka in popa.«

Odgovor **Mateja Veniera**, odgovornega urednika programa Ars:

»Tretji program RAS predvaja klasično glasbo in jazz in v okviru teh zvrsti glasbeni uredniki v spored uvrščajo tudi dela skladateljev z območja nekdanje Jugoslavije ter glasbo, ki jo izvajajo tamkajšnji glasbeniki. Kriterij je seveda umetniška vrednost del in izvedb.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Na koncu naj izrazim presenečenje, ker pisma niste napisali v slovenščini, kar bi bilo za formalno komunikacijo v Sloveniji pravilno in primerno, ampak v srbskem jeziku, kar je neobičajno. Na pismo tokrat odgovarjam, saj menim, da si vljudno vprašanje zasluži vljuden odgovor. Če mi boste še kdaj pisali zaradi kakšne zadeve iz moje pristojnosti, pa pričakujem spoštljivo komunikacijo v slovenskem jeziku.«

MMC

I. VSEBINE

Brutalen zločin, senzacionalističen naslov

Bralci spletnega portala so 23. marca opozorili na pretirano nazoren naslov novice iz črne kronike. Novica o umoru na Krasu je bila naslovljena: »Umoril in obglavil brata ter babico, njuni glavi pa sežgal v peči«. Uredništvo je bilo opozorjeno, da je takšen naslov, ki vzbuja grozo z izpostavljanjem strašljivih podrobnosti, neprimeren z vidika poklicnih meril in etičnega kodeksa (izogibanje senzacionalizmu in pretiranemu realizmu v obravnavi nasilja in kriminalnih dejanj). Nekaj ur po opozorilu je bil naslov spremenjen: »Osumljenec dvojnega umora na Krasu za 30 dni v pripor«.

Urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je pojasnila:

»Šlo je za podatek, ki ga je posredovala policija na tiskovki, kjer so razkrili, na kakšen grozovit način je bil umor izveden. Ravno zato je bilo to tudi v naslovu. Po našem mnenju ne gre za senzacionalističen naslov, saj smo na ta način želeli to izpostaviti, v tekstu je to tudi še vedno zapisano. Naj poudarim, da smo izredno pazljivi pri naslovih in se absolutno izogibamo senzacionalističnemu načinu, kadar pa pride do kakšnih neprimernih naslovov, jih tudi zamenjamo.«

Mnenje varuhinje: V tem primeru je prišlo do velikega razkoraka med uredniškimi politikami znotraj RTV Slovenija. Medtem ko so na MMC brutalnost kaznivega dejanja poudarili v naslovu, po njegovi zamenjavi pa podroben opis ohranili v besedilu, so se v Informativnem programu Televizije in Radia Slovenije odločili za diametralno drugačen pristop in kaznivega dejanja niso niti opisali (v televizijskem Dnevniku in radijskih Dogodkih in odmevih so se tega dne povsem izognili tako opisu kot poimenovanju zločina). Pri tem se sprašujem o smiselnosti druge skrajnosti (zamolčanja), glede na to, da so dejstva javno izrekli uradni viri – kriminalisti, kar so povzeli vsi slovenski mediji, ki so mi znani. Prav bi bilo, če bi pri obravnavi izpostavljenih tem v uredništvih RTV Slovenija veljala enaka pravila in da bi se ob bolj občutljivih ali etično problematičnih tematikah uredništva posvetovala med seboj. Zlasti, ker sta odgovorna urednika radijskega in televizijskega Informativnega programa tudi odgovorna urednika informativnih vsebin na portalu MMC. Menim, da se v tem primeru izkazuje neprimernost zdajšnje formalne organizacijske strukture MMC.

Kolumna ali radijska glosa

Bralec V. P. se je pritožil nad kolumno **Marka Radmiloviča** Begunski referendum oz. njegovo interpretacijo družbene stvarnosti ob robu zapletov v Škofijah.

«Saj vem, gre za kolumno, kjer avtorji izrazijo svoje mnenje, uredništvo pa menca ob strani, češ da ne odraža njihovega mnenja, kar pa je sicer malce protislovno. Ni mi všeč, da RTV dovoljuje objave, kjer se problem migracij prikazuje kot črnobelo tematiko, kjer velja vse ali nič, kontekst pa je vedno ignoriran. In ta kolumna je sam še en prispevek v dolgem nizu neodgovornega poročanja, ki tudi postavljajo objektivnost uredništev RTVja pod vprašaj.»

Iz pojasnila **Nataše Zanuttini**, urednice Dnevno-aktualnega programa Vala 202:

«Zapisi iz močvirja avtorja Marka Radmiloviča so glosa. Tekstov in sporočil v njej ne moremo enačiti s poročanjem, vključuje pa satiro, ironiziranje, samoironijo in še kopico drugih, žanru lastnih prijemov. (..) Gre za celovit tekst, ki ga je treba brati in razumeti v vsej njegovi večplastnosti, še več, z odlično interpretacijo radijskih bralcev se vsa žlahtnost teksta dotakne predvsem radijskega poslušalca.»

Iz pojasnila **Kaje Jakopič**, urednice Uredništva novih medijev MMC:

»Pri vnosu teksta radijske rubrike Zapisi iz močvirja na spletno stran v sekcijo kolumne praviloma vnašamo oz. dodajamo tudi avdio format rubrike. Seveda pa se tudi zgodi – zaradi različnih razlogov - da ni dodan. Temu bomo zdaj posvetili večjo pozornost. Glede same »označbe« teksta, da gre za radijsko rubriko oz. glosa, lahko poudarek, da gre za tedensko glosa, dodamo v podnaslov teksta.»

Mnenje varuhinje: Objavljeno besedilo je bilo primarno napisano za radio, in sicer kot tedenska glosa Zapisi iz močvirja, na radiu je bila tudi predvajana. Iz objave na MMC to ni bilo razvidno: ne z opisom ne z dodanim avdio posnetkom. Ker se radijski tekst drugače sliši kot bere, je treba poskrbeti, da bo bralec seznanjen z žanrom in da imel možnost besedilo tudi poslušati.

Dobre novice, kje ste???

Bralka K. T. je kritična do uredniške politike na MMC, meni, da neupravičeno prevladujejo slabe novice. Trditev je podkrepila z udarnimi naslovi 1. marca.

»Saj ne gre, da bi nas vi »varovali« pred slabimi novicami po svetu, a vendarle menim, da so vaši sodelavci dolžni najti tudi kako dobro novico za nas in skrbeti tudi v tem pogledu za uravnoteženo poročanje. (...) Škoda, postajate vse bolj podobni senzacionalističnemu poročanju »komercialk«. Tako ni le danes, tako je vse prepogosto.»

Iz odgovora **varuhinje**:

»Teško bi se strinjala z vašo kritiko, ki na podlagi naslovov novic v enem samem časovnem pasu, v enem samem dnevu in v eni sami rubriki MMC napeljuje k domnevemu sklepu, da novinarji in uredniki MMC ne opravljajo svojega dela, da bi morali slabe in dobre novice uravnoteževati in da je vse drugo – senzacionalizem. Meni, daje takšna sodba pavšalna in da ne sloni na dejstvih. Novice so pač nove informacije in ne konstatacija obstoječih dejstev, in če so novice dobre, imajo enako možnost za uvrstitev na naslovno stran MMC kot slabe, vendar morajo biti. Športne zmage, gospodarski dosežki, praznični dogodki, znanstvena odkritja, pozitivne vladne poteze kot so znižanje davkov, zvišanje pokojnin itd. – vse to so novice, ki se prebijejo na prvo mesto, če seveda so. Enako je s slabimi novicami. Tudi te pridejo na prve minute in prve strani – če so. Če dodam prežvečen rek, ki pa še vedno velja: ni novica, da je pes ugriznil človeka, novica je, če je človek ugriznil psa.«

Moderiranje komentarjev - pritožbe

Več uporabnikov se je pritožilo zaradi izbrisa komentarjev, uvedbe nadzora nad uporabniki, ki večkrat prekršijo kodeks komuniciranja na spletnem mestu www.rtv slo.si, oz. njihove blokade, ali pa izbris blogov, ki ga uporabniki zlorabijo za napade na druge blogerje. V primerih takšnih pritožb urednica Uredništva novih medijev Kaja Jakopič pojasni konkretno zadevo, uporabnik pa je opozorjen, naj spoštuje kodeks.

Uporabnik **najdise**:

»Moje komentarje na MMC se ne objavlja, vem da obstajajo pravila, ki pa jih v glavnem nisem kršil. Pojasnila za izbris komentarjev v glavnem ne dobim. Oziroma so tako splošna, da bi lahko 70% objavljenih komentarjev izbrisali svoboda govora samo za določene opcije.«

»Danes pišem v rubriki šport in moji komentarji niso objavljeni? Zakaj, koga sem užalil, nisem ekstremist, želim povedati svoje mnenje. Razumem, da sem v preteklosti marsikdaj presegel meje okusnega in sem bil izbrisan. Me ne moti. Brisanje brez razloga in argumentov me pa hudo moti.«

Iz odgovora urednice Uredništva za nove medije **Kaje Jakopič**:

»Komentarji uporabnika »najdise« se objavljajo, vendar z določeno zakasnitvijo, saj je bil zaradi preteklih kršitev dodan pod nadzor. Večino njegovih komentarjev smo objavili. V tem primeru pa je šlo za kršitev pravil:

" lombardo, ti nimaš nič proti provinci, ne zavedaš se da si ti provinca, dvoličnež. Ko prebiram komentarje iz province, mi je jasno da niste kmetje, ampak kmetavzarji. Vsem nam ostalim soliš pamet, se poveličuješ, ampak prišel bo čas, ko se boš potuhnil, spremenil svoj nik in dalje izkoriščal kmete."

Uporabnik »hepi feminist«

»Bil je izbrisan moj komentar ker sem primerjal obraz Amy Schumer z likom Miss Piggy. zakaj je komentar brisan - nikjer ne govorim o tezi, niti esteteiki, zgolj, da me obraz spominja na omenjeni lik iz Muppet Show-a.«

»ko pa mi nekdo brise komentar ker se z njim ne strinja, kot je jasno v dejanju administratorja, pa me skrbi taksno pocetje ker gre za cenzuro v temu primeru in to na javni TV.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Administrator forumov na MMC se ravna po pravilih, zapisanih v kodeksu, interpretacija določil tega kodeksa pa ni absolutna, oblikuje in izvaja se v skladu z uredniško politiko, od primera do primera.

Na podlagi korespondence, ki ste jo posredovali, menim, da je administrator razumljivo pojasnil izbris komentarja: v kulturno debato ne sodijo seksizmi, stereotipi in posmehljivost – objavljeni komentarji kažejo, da je tudi debata o filmski karieri oz. igralskem poklicu, v katerem je zunanji videz pomemben, mogoča brez uporabe diskriminatorskih izrazov.«

Uporabnik **Bondjanez**

»zakaj sem blokiran pri oddajanju komentarjev. V nobenem primeru nisem kršil nobenega od vasih pravil, kar bo razvidno iz pregleda postov. Sem bil pa razmisljujoc in kritičen do obsodb pocez. Prosim, da zadevo uredite in pricakujem povratno informacijo. V nasprotnem bom zadevo peljal naprej.«

Iz odgovora urednice Uredništva za nove medije **Kaje Jakopič**:

Up. ime Janezbond je pod nadzorom zaradi kršitev pravil. Komentarji, ki so kršili pravila:

»hexen Res je . Al se je pa zmotil .Ampak dejstvo ostaja da je med 100 ena zenska. In zame je svoboda govora pomembna. Tud ce je clovek idiot. Dokler ne poziva k nasilju je to pac govor. Svojo bazo je preprical. Tako kot LePen in Ostali. »

»hexen S cim poziva k nasilju ce ponizuje zenske. Clovek je povedu kar misli in mi se zgrazamo svoboda govora mu pa to dovoljuje. Zakaj pa med teroristi ni zensk ti pa ne znam povedat. Mogoce ker ne rabis bit glih pameten ???«

Uporabnica **Blueber** se je pritožila, ker so zbrisali njen blog, v katerem je govorila o drugem uporabniku.

»Da bi pokazala, kako ta uporabnik ne samo zmerja, žali in napada, temveč tudi laže o sebi in o svojih "dosežkih" - ter ga s tem vsaj za nekaj časa skušala ustaviti (ljudje ne maramo lažnivcev), sem napisala svoj blog, "Zakaj lažejo".

Odgovor urednice Uredništva za nove medije **Kaje Jakopič**:

1. »V pritožbi uporabnika ne drži, da gre za prvo registracijo pod imenom *Blueber* in objavo bloga *Zakaj lažejo?* Isti dan je bil namreč identičen blog nekaj ur prej blokiran že uporabniškemu imenu *kaj-kaj*.
2. V blogu, ki ga je objavil uporabnik *kaj-kaj*, je šlo za obračunavanje z drugim uporabnikom in razkrivanje osebnih podatkov, zato so ga naši administratorji blokirali. Uporabnik *Blueber* je potem objavo »omilil« in objavil identičen blog, a brez osebnih podatkov, kar so naši administratorji spet umaknili.«

Uporabnik **Meteor** se je pritožil zaradi izbrisa komentarja – zahteva pojasnilo:

»V vseh teh letih sem na MMC spletišču doživel izbris 2 komentarjev, napisal sem 1053 komentarjev.«

O komuniciranju z administratorji je uporabniku pisal v. d. vodje MMC Luka Zebec, urednica Uredništva za nove medije **Kaja Jakopič** pa je pojasnila konkreten izbris:

»Po dodatnih preverbah smo ugotovili, da je bil razlog za umik komentarja oblikovne narave. V komentarju ste uporabljali t.i. boldanje in velike tiskane črke, kar po naših pravilih ni dovoljeno. Poleg tega ste v komentarju objavili tudi fotografije, ki so vizualno »podrle« postavitev komentarja. Naši administratorji so vam tudi že poslali odgovor na ZS up. imena.«

Ob koncu dopisovanja je uporabnik menil, da bi bilo smiselno, če bi na MMC zbrisali vmesnik, da komentatorji ne bodo mogli odebeljevati črk, »če ste se mimo bralcev tako odločili«.

Uporabnik M. L. se je pritožil nad komentiranjem uporabnik Cinik, ki po njegovem mnenju krši pravila komuniciranja z osebnim napadanjem, grožnjami, žaljenjem in blatenjem drugih uporabnikov.

»Prosim za pojasnilo, zakaj toliko časa in kljub toliko pritožbam ne ukrepate - ter da končno ukrepate! Portal MMC je namreč ogledalo javne televizije, uredniki pa imajo dolžnost (!), da ga ohranjajo kulturnega in dostojnega.«

Urednica Uredništva za nove medije **Kaja Jakopič** pa uporabniku pojasnila, da na poizvedbe uporabnikov o drugih uporabnikih ne odgovarjajo:

»Uporabnik ima pravico do odgovora, zakaj je sam pod nadzorom in ali mu je kaj izbrisano. Takšen odgovor tudi vedno prejmejo. Tudi za svoje up. ime morajo poslati poizvedbo z maila, preko katerega so registrirani, zato, da vemo, da sprašujejo za svoje up. ime. V vsakem primeru pa ima vsak uporabnik možnost, da neprimerne komentarje ostalih uporabnikov prijavi preko posebnega gumba, te prijave potem naši administratorji pregledajo ter jih v primeru kršitev tudi umaknejo.«

Pristransko novinarstvo?

Bralec V. P. je kritičen do pisanja **Borisa Vaseva** na MMC, meni, da je v temah o islamu, rasizmu in beguncih pristranski, kar naj bi se po mnenju bralca izkazovalo tudi z njegovimi aktivnostmi na družabnih omrežjih. Problematiziral je tudi, ker je novinar konec marca sodeloval kot govorec na dogodku Novinarstvo, migracije in manjšine: Pred novimi izzivi (Spoštuj besedo: etično novinarstvo proti sovražnemu govoru)

Se včasih počutim kot RTV "watchdog", a vseeno upam, da bo nekega dne naš javni medij boljši od naše politike in bo celo vladal kakšna odgovornost in transparentnost. Boris Vasev znova meče slabo luč na RTV in objektivnost poročanja, dovolj je že, da pogledam seznam ostalih navzočih.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede dogodka, ki ga omenjate, je morda dobro vedeti, da gre za projekt evropskih debat o demokratični družbi in teži javne besede, ki poteka pod okriljem španske RTV. V programu je bilo po napovedih sodeč kar nekaj zanimivih tem, ki širijo obzorja o svobodi govora, človekovih pravicah, demokratičnih svoboščinah in pridobitvah civiliziranega sveta ter primerih dobre (in slabe) prakse.

Kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija bi z veseljem spremljala vse debate oz. predavanja, če bi mi to dopuščal čas. Žal sem se lahko udeležila le predavanja dr. Barbare Rajgelj o evropski pravni praksi pri obravnavanju sovražnega, diskriminatornega in lažnega govora. Ti pojavi so večkrat predmet odzivov občinstva RTV Slovenija, ki prispejo na moj naslov. Prav zanimivo in koristno je bilo slišati, kako o teh zadevah odloča Evropsko sodišče za človekove pravice oz. kako se teh pojavov zakonsko lotevajo različne evropske države.«

Komentiranje na MMC – nedotakljiva pravica?

Uporabnik **Sklonjen** meni, da je brisanje komentarjev kratenje svobode govora, ki je temeljna ustavna in človekova pravica, in da je v javnem mediju nihče nima omejevati. Glede »pravice do komentiranja« mu je bilo posredovano stališče Varuha človekovih pravic iz poročila za leto 2015.

"V letu 2015 smo na novo zaznali, da se je pojavilo večje število pobudnikov (7), ki so zatrjevali, da jim spletni medij ne želi objaviti njihovega komentarja in jim s tem posega v svobodo izražanja. V zvezi s tem smo pobudnikom pojasnili, da objava komentarja v (spletnem) mediju ni (človekova) pravica in ni vsebina svobode izražanja. Vsak spletni medij komentarje objavlja in briše v skladu s svojimi pravili oziroma pogoji komentiranja ter za to prevzema odgovornost. Pravica do objave posameznikovih stališč v medijih se lahko uresničuje le na podlagi pravice do odgovora in pravice do popravka." (letno poročilo, str. 34)

Zakaj članki na MMC niso podpisani? – drugič (reševanje)

V Uredništvu novih medijev so opravili razpravo o priporočilu varuhinje glede identifikacije avtorjev pod članki na spletni strani www.rtv slo.si (objavljeno v februarjem pregledu odzivov) ter pripravili odgovor:

»Obstoječi način podpisovanja člankov na spletni strani rtvslo.si je odvisen od načina pridobivanja informacij, ki so v članku. Kadar novinar pridobi informacije s pomočjo različnih virov, predvsem agencij ali večjih svetovnih medijev, se novinarji ne podpišejo s polnim imenom, pač pa z začetnicami imena in priimka novinarja, ki pa niso "anonimne", saj na posebni strani impressuma uporabnik lahko preveri, čigave so kratice. Članki, v katerih novinarji pridobivajo informacije neposredno na terenu ali s pomočjo intervjujev, pa so podpisani s polnim imenom in priimkom.

Po priporočilu varuhinje smo si ogledali sistem podpisovanja pod novicami primerljivih spletnih portalov evropski RTV hiš. Vsaka ima drugačen način podpisovanja člankov z agencijskimi viri, nekatere celo nimajo niti podpisa (BBC), medtem ko imajo druge podpisane samo konkretne agencije ali celo kar splošen pripis, da gre za agencijsko novico (ORF).

Glede na priporočilo varuhinje bomo s polnim imenom in priimkom pričeli podpisovati tudi članke, ki vsebujejo več kot samo en vir, torej tudi tiste, v katerih novinar povzame več virov ter s tem na nek način že "novinarsko" obdelo določeno temo v članku. Članke, ki so povzetek samo enega vira, večinoma STA ali kakšne druge svetovne agencije, pa bomo še vedno podpisovali z začetnicami, saj v tem primeru ne gre za novinarsko obdelano temo, prav tako takšno podpisovanje velevajo agencijski standardi.

Ob prenovi portala bomo sistem podpisovanja agencijskih novic tudi primerno grafično temu prilagodili.«

II. PRILAGOJENI PROGRAMI

Osebe s hendikepom na (R)TV SLO

Gledalec D. R. piše, da v nobeni izmed številnih oddaj TV Slovenija (razen v tistih, ki so namenjene gluhih in naglušnim) ni zasledil invalidnih oseb v voditeljski ali novinarski vlogi.

»Menim, da bi (R)TV Slovenija morala sprejeti politiko večje vidnosti oseb s hendikepom in med svoje vidne obraze vključiti nekaj oseb s hendikepom. To bi utrdilo podobo hendikepiranih oseb kot aktivnih in ustvarjalnih. Sporočilo bi, da njihova življenja niso omejena na hendikep, da njihovo mesto na televiziji ni zgolj kot

objekt poročanja in da hendikep ni nujno ovira za javno nastopanje. TV Slovenija ima po mojem mnenju bolj kot katerakoli druga državna inštitucija možnost učinkovite promocije enakopravnosti oseb s hendikepom. (...) V zadnjih letih se je pri dojemanju oseb s hendikepom marsikaj spremenilo. Ni pa nič neobičajnega, kadar mimoidoči na ulici daje napotke za pot, obrnjen proti spremljevalcu, čeprav ga je ogovorila oseba na vozičku. Jasno je, da bo za resnično vključujoč odnos do oseb s hendikepom potrebno še kaj drugega, ne samo klančine in fizična dostopnost.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»O vsebini pisma sem se pogovorila z vodjo projekta za dostopnost in koordinatorico invalidskih vsebin RTV Slovenija Matejo Vodeb. Strinjali sva se, da so tematike, ki zadevajo invalide, kakovostno obravnavane v vseh treh naših medijih (radio, televizija, splet) in v različnih programih, od informativnih do športnih in izobraževalnih. Osebe z invalidnostjo v oddaje vabimo tudi kot strokovnjake za področja, ki niso vezana na invalidnost.

Pri ustvarjanju programskih vsebin in ostalih storitvah, ki jih izvajamo na RTV Slovenija, imamo zaposlene tudi invalide, ki enakovredno kot vsi ostali, opravljajo svoje delo. Pri izvedbi kadrovske politike ne delamo razlik, pogoj pa je, da sodelavec dosega strokovni nivo in ima funkcionalna znanja in sposobnosti, ki jih zahteva določeno delovno mesto. Le na ta način lahko delo dolgoročno uspešno opravlja. Strinjam se tudi o potrebi medijskega degetoiziranja invalidov (kakor tudi drugih družbenih skupin, ki velikokrat uspešno delujejo v nekih hermetičnih okoljih, daleč od oči najširše javnosti). Trenutno drži, da med »vidnimi« obrazi ni invalidov, ne poznam pa prav nobenega zadržka, da ne bi oseb z invalidnostjo vključevali v ustvarjanje naših programov, seveda v skladu s kadrovske potrebe in kompetencami.

Vaš predlog bom vključila v mesečno poročilo o odzivih našega občinstva, kot tak bo posredovan uredništvom in odločevalcem na RTV in tudi Odboru za problematiko invalidskih vsebin za invalide pri Programskem svetu RTV Slovenija, dostopen pa bo tudi vsem zaposlenim na RTV in zainteresirani javnosti (www.rtv slo.si/varuh/porocila).«

Moteče prekrivanje podnapisov – drugič (reševanje)

V. d. vodje MMC **Luka Zebec** in vodja projekta za dostopnost in koordinatorica invalidskih skupin **Mateja Vodeb** sta nadaljevala prizadevanja za odpravo težave, ki jo občutijo gluhi in naglušni gledalci, ki TV-programe spremljajo s pomočjo podnapisov s teleteksta (str. 771). Ti podnapisi, ki povzemajo govorno besedilo v slovenščini, v oddaji povozijo obstoječ podnapis v tujem jeziku.« V stiku s pritožnikoma se je izkazalo, da to anomalijo občutijo gledalci, ki program spremljajo preko kableske televizije (ker pride do zamika, se podnapisi prekrijejo). Na delovanje TV-omrežij drugih operaterjev RTV Slovenija nima vpliva, vendar bo koordinatorica operaterju, pri katerem je zaznana težava, predlagala skupno reševanje problema.

Kdo in zakaj posega v besedilo?

Gledalec M. R. program spremlja s slovenskimi podnapisi prek teletekstove strani 771. Pri tem opaža nekonsistentnost v lektoriranju oz. redaktorskih posegih v besedilo.

»Zelo me moti, ker gredo ponekod lektorji ali redaktorji pri obdelavi teh besedil v svojem purizmu predaleč, nekaterih napak, ki bodejo v oči, pa ne odpravijo. Kot primer navajam odlično oddajo Spomini z gospo Škrinjar. Ko je gospa govorila o judovski skupnosti, je uporabljala besedo Židi namesto Judi. V podnapisih to ni bilo popravljeno, kar razumem, saj je šlo za prepis govornjene besede. Vendar pa je po drugi strani lektorska roka »krstni list« popravila »rojstni list«. Tega pa res ne razumem.

Odgovoril je v. d. vodje MMC-ja **Luka Zebec**:

» Podnapisi niso lektorirani, tako je že vse od začetka podnaslavljanja za gluhe in naglušne (1996). Pri veliko oddajah so teksti praviloma že lektorirani. Pri pogovornih oddajah z gosti, kjer temu ni tako, je navadno tudi precej malo časa za pripravo teksta. Poleg tega bi lektoriranje podnapisov zahtevalo dodatna finančna sredstva, ki jih enota nima.

Sodelavci in sodelavke, ki pripravljajo podnapise besed, ki so jih izrekli govornici, ne popravljajo. Zato tudi besedica »Židi« ni bila popravljena, kot ugotavlja gledalec. Pri podnaslavljanju omenjene oddaje pa je sodelavka očitno naredila napako in »krstni list« zapisala kot »rojstni list«.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Ko se zmoti jezikoslovka

Gledalka U. K. je protestirala, ker je v oddaji Halo TV o narečjih gostja narečjeslovka dr. Tjaša Jakop z Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU uporabila napačno besedno zvezo »ne rabite kupovati«.

»Ta besedna zveza glagola rabiti in še enega glagola namreč ni slovenska in je zelo moteča. Nekateri celo mislijo, da kaj izboljšajo, če rečejo, da ne bodo potrebovali delati.

V slovenskem jeziku se glagol rabiti oz. potrebovati nanaša na samostalnik in nikakor na glagol, kot je v teh primerih. Zato bi bilo zelo primerno, če bi vsaj svoje sodelavce na RTV opozorili na napačno rabo, saj je ta, žal, zelo razširjena, tudi med novinarji.«

Odgovor lektorjev MMC in RTV Slovenija:

"Napaka se res lahko pripeti vsakomur, strinjamo pa se, da bi lahko odgovorili tudi na očitek o napačni rabi v novinarskem poročanju. Pri vnaprej pripravljenih in jezikovno pregledanih besedilih na TVS takih napak zagotovo ni, lahko pa se kdaj pripetijo ob poročanju s terena ali v oddajah, ki potekajo v živo. Prizadevamo si, da bi jih bilo čim manj, in novinarje nanje tudi sproti opozarjamo."

Okej, čao, izi, d best, adijo in podobne cvetke

Več gledalcev se je pritožilo zaradi jezikovnih malomarnosti, nezborne izreke, uporaba mašila »okej« in nasploh (nepotrebno) uporabo tujk.

»Sem eden tistih, ki veliko presedi pred TV ekranom, kar gotovo z določenega vidika ni dobro, a na drugi strani mi to pač dovoljuje moj sedANJI status (upokojenec) in pa želja po informiranosti. Najprej mi dovolite, da izrazim nezadovoljstvo nad slovenščino, ki jo uporabljajo različni avtorji, novinarji in voditelji oddaj. Še posebej me moti izgovorjava, ki postaja vse bolj narečno obarvana, vendar menim, da bi bilo treba na nacionalni besede (še zlasti priimke ljudi) dosledno izgovarjati "po predpisu". Nič nimam proti dialektom, so mi simpatični, ampak menim, da mora biti javna beseda izgovorjena pravilno slovensko.« (S. G.)

»Že kar nekaj časa odlašam, da vas opozorim (upam, da ste pravi naslov) ne že kar nesprejemljivo uporabo mašila »okej« v skoraj vseh razvedrilnih, pa tudi pogovornih oddajah na TV (Dobro jutro, Viked paket, Taksi, itn ...). Na to, da sogovorniki uporabljajo to besedo, seveda nimate vpliva, da pa »okejajo« voditelji nacionalne TV, je ne le nesprejemljivo, ampak že boleče. Nisem šla preverjat v SSKJ, če je morda ta beseda že poslovenjena, vendar pa imamo v našem besedišču na razpolago lepe izraze: v redu, dobro, seveda.... .. Lepo prosim, da kaj storite za zaščito našega jezika.« (D. P. S.)

»Danes sem gledala kuharsko oddajo Pregreha brez greha. Ne bom se spuščala v to, kako kuhar kuha in voditeljica vodi. Želim pa sporočiti, da je oddaja po jezikovni plati skrajno malomarna, prava sramota za nacionalno TV. Med kuhanjem je kuhar momljal, kako je to izi, vmes si je govoril okej in na koncu pozdravil s ciao! Ta oddaja ni edina. Okej, čao, izi, d best, adijo in podobne cvetke se kar usipajo iz ust nastopajočih in voditeljev nacionalne TV, še posebej v zabavnih oddajah. Kot da bi ne imeli slovenskih besed! Zdi se, da jih na nacionalni TV prav načrtno ne uporabljajo. Ali ste na nacionalni TV že popolnoma opustili skrb za jezikovno kulturo?« (M. R.)

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot varuhinja bom vsako priložnost v stiku s pristojnimi na RTV izkoristila za opozorilo na našo zakonsko dolžnost, da ohranjamo in negujemo slovenski jezik, da je torej javni medijski servis eden od stebrov slovenščine. Ob tem pa se seveda strinjam z ustvarjalci in slavisti, ki opozarjajo, da je tudi slovenščina živ jezik, ki ga novosti ne le krnijo ali pačijo, ampak velikokrat tudi bogatijo.

Drži pa tudi, da sem do nastopajočih v oddajah v živo bolj prizanesljiva - navsezadnje gre za posebne stresne okoliščine, ko se tudi poklicnim govorcem in vrhunskim strokovnjakom zarečejo nepravilnosti. Ob tem pa se seveda strinjam z ustvarjalci, ki opozarjajo, da je tudi slovenščina živ jezik, ki ga novosti ne le krnijo, ampak tudi bogatijo.«

V imenu koordinacije lektorjev MMC in RTV Slovenija so širše pojasnilo gledalcem in poslušalcem o rabi jezikovnih zvrsti na RTV Slovenija pripravili Darinka Koderman Patačko, Saša Grčman in Nejc Jemec. Pojasnilo objavljam kot **prilogo** (str. 66)

Slovenski jezik pri športnih prenosih

Gledalec T. M. piše, da nekateri športni komentatorji delajo ene in iste pravorečne napake (ne zato, ker bi se zmotili, ampak zato, ker mislijo, da je tako prav) in da ni nobenega pozitivnega premika, čeprav na naslov varuha na isto temo piše že tretjič.

»Najbolj pogosta je napačna izgovorjava predloga "v", ki ga izgovarjajo kot črko "v", namesto kot dvoustnični "u" oziroma "w". Primer: v Planici, v finalu, v mestu ...Pri tem prednjačijo gospod Andrej Stare, ter strokovna komentatorja Matjaž Vrhovnik in Tomas Globočnik.

Druga najpogostejša napaka je pri besedah, kot so: naleta, poleta, namena, izleta, pomena, uspeha; kjer izgovarjajo široki "e" namesto ozkega.

Ali pa: odstopa, nastopa; s širokim o, namesto z ozkim v drugem zlogu.

Tretja najpogostejša pa je navajanje števil z decimalko. Primer: 16,6 točke, kjer pogosto slišimo "šestnajst cela, šest točk", namesto "šestnajst celih, šest točke (šestnajst celih točk, šest desetin ene točke).

Nadalje slišimo Norveška s poudarkom na o, namesto na e. Biatlonci streljajo "v stoje in v leže", namesto "stoje in leže".

Zahoda in vzhoda s širokim o, namesto z ozkim itd.

Pred dnevi sem se odločil, da bom pri spremljanju poletov iz Vikersunda, ki jih je komentiral gospod Andrej Stare, iz radovednosti preštel, koliko takšnih napak se zgodi v petnajstih minutah prenosa in prišel sem do številke 25. V eni uri torej približno 100.

Za gledalca z nekaj smisla za slovenski jezik vsekakor preveč, da ga to ne bi zelo motilo pri spremljanju prenosa.«

Odgovorila je lektorica Športnega programa **Marta Trobec**:

»Kot je zapisal Janez Gradišnik, slovenski pisatelj, esejist, slovaropisec in prevajalec:
»Malo je reči, ki bi prihajale same od sebe, večine se je treba naučiti. In ko nekaj znamo, nika ne mislimo, da bomo to znanje za zmeraj obdržali v glavi: če ga ne obnavljamo, se prav lahko spet pozabi, delno ali v celoti. Te resnice se marsikdo celo zaveda, kadar gre za kako drugo znanje, le glede jezika se mu zdi, da ga pač zna, saj ga vsak dan govori in (velikokrat) tudi piše.«

Zato športne komentatorje in novinarje vedno znova opozarjamo na napake. Ob dogajanju na tekmovališču in ob vseh teh urah javnega nastopanja se zgodi, da komentatorju popusti zbranost in se mu v govor prikrade tudi kakšna napaka ali dve. Zunanji sodelavci so k sodelovanju povabljeni zaradi svojega poznavanja športa. Mogoče komu prosto govorjenje ob zavedanju, da javni položaj zahteva zborna izreko, povzroča še dodatne preglavice. Saj veste, osnovno- in srednješolsko izobraževanje žal ne daje potrebne jezikovne/govorne samozavesti.«

Povejte ji, da ni »temu tako«, ampak »tako«

Gledalca M. J. sta zmotila jezikovna kultura in studijski nastop novinarka oddaje Dobro jutro.

»Zanima me, ali imajo novinarji na RTV kakšne tečaje slovenskega jezika in nastopov pred kamero? Ali je oddaja Dobro jutro za začetnike, ki se učijo? Na to sem pomislil, ker sem včeraj spet videl novinarko Ljubico Mlinar, ki je zelo moteča, ves čas se moti, menja besede, pred kamero se stalno opravičuje, smeji se kar v tri dni. Že večkrat sem jo videl in vedno sem imel občutek, da je prvič pred kamero. Prosim, povejte ji, da ni »temu tako«, ampak »tako«, prihajam iz Domžal, pa me vseeno moti njena ljubljansščina - zgleda, kot da želi govorit pravilno in dela še večje napake in jo je res težko gledati. Punca je lahko simpatična, a njeno obnašanje pred kamero to zakrije.«

Odgovor direktorice Televizije Slovenija **Ljerke Bizilj**:

»Spoštovani, hvala, vaše sporočilo posredujem še urednikom. Novinarji imajo tečaje iz jezika, govora, nastopa pred kamero, Ljubica Mlinar jih je gotovo imela, saj je delala v Informativnem programu, kjer so kriteriji še strožji. Res pa je, da je Dobro jutro dolgo veljalo za 'šolo televizije'.«

II. OGLASI, TV-PRODAJA

Oglasi med športom: pretiravanje in zamuda

Gledalec J. N. je sporočil, da mu je med spremljanjem športnega prenosa s Finske zaradi oglasov prekipelo:

»Ma to ni res .Med prenosom biatlona vsakih 5 min reklame.Pa to svet ni videl. Ka bi se le vaša hiša zrušila.....katastrofa ... GLEDAL BI PROGRAM NE REKLAME, pa dajte te reklame ukinit. Bodite rves gledalka vsaj en dan od jutra do večera pa si pišite kok časa so reklame,.....??????????«

Gledalec N. L. je protestiral zaradi zamude v prenosu skokov iz Lahtija, ki se je po njegovem zgodila zaradi predolgega oglasnega bloka.

»Če vodstvo RTV in športnih prenosov ni sposobno prenose in reklame pravilno uskladiti, potem se naj umakne drugim. Prav vse športne prekinjate z reklamami in potem zamujate z nadaljevanjem prenosov. Poleg tega, pa vodstvu RTVja sporočam, da se odloči ali ste javna ali pa komercialna televizija. Če ste javna potem reklame umaknite iz športnih prenosov, če pa ste komercialna, pa ne rabite naročnine. To kar se pri vas dogaja, je vredno vse obsodbe-«

Gledalcema je bilo pojasnjeno, za kaj vse se namenja denar od RTV prispevka in zakaj je treba tržiti tudi oglasni prostor. Zamudo pri skoki pa je pojasnil odgovorni urednik Športnega programa **Miha Žibrat**:

»Sam nisem zaznal kakšnih posebnih težav s koordinacijo med oglasi in prenosi. Pri skokih smo resda dvakrat /kolikor vem/ malo zamudili skakalca iz Kazahstana, ki pa je bil v celoti takoj zatem v počasnem posnetku. Enostavno se sem ter tja ne da vsega uskladiti.

V t.i. "running order", ki ga pripravijo organizatorji športnih prireditev, so zapisane prekinitve med posameznimi tekmami, ki pa večkrat ne držijo.

Organizatorjem se denimo pri skokih /verjetno je pripomba merjena nanje/ mudi in se ne držijo predvidenih prekinitev oziroma t.i. "breakov".

To se dogaja večkrat, ko se bojijo vetra etc .Tako je bilo tudi v soboto. In ko se to dogaja, smo res nemočni.

V PGM (dnevni režiji Televizije Slovenija) pa se s pomočjo našega dežurnega koordinatorja še kako trudijo, da vse reklame objavijo pravočasno in brez škode za neposredni prenos.«

Zaradi oglasov spored ne drži

Gledalec J. N. je prepričan, da zaradi preobsežnih oglasni blokov trpi program in da zaradi njih zamujajo oddaje.

»Zelo,zelo sem prizadet in žalosten,ter užaljen,da ne rečem „da sem zelo jezen. Plačam trv prispevek, a največ reklam imate.. Tudi zamuja se z začetkom odaje,ker se vrtijo reklame. Prav danes je odaja ,posebna ponudba, ki naj bi se začela ob 17:25 a zaradi reklam se je začela 16:30. Zakaj se to dogaja na rtv slo ...«

Pomočnica direktorice Televizije Slovenija **Natalija Gorščak** je pojasnila:

»Opravičujemo se vam zaradi oglasov, vendar TV Slovenija od vaših 12,75€ prispevka dobi dobro tretjino, 20% sredstev za delovanje pa mora, žal, pridobiti na trgu.

Ustvarjalci na TV SLO smo samo del RTV-ja, za katerega plačujete. Mimogrede, 2% RTV-prispevka gre neposredno Filmskemu centru, na kar tudi nimamo vpliva, saj se je tako odločil zakonodajalec.

Oddaja Posebna ponudba je zamujala 4 minute in pol. Zaradi nejasne dolžine oglasnih blokov do dneva pred predvajanjem, ko oglaševalci še lahko zakupijo oglasni prostor, in zaradi tega, ker imamo spored programiran na 5 minut, oddajo raje napovemo prej kot kasneje. Oddaja Posebna ponudba je na sporedu med 17:25 in 17:30, odvisno od dolžine oglasnih blokov.«

TV-prodaja: zakonitost, podcenjevanje, »salata«

Več pritožb je prispelo zaradi televizijske prodaje; gledalci se sprašujejo, ali RTV s takšnim oglaševanjem zakone, moti jih obseg prodajnih blokov in tudi nizka jezikovna raven. Gledalec T. M. je opazil, da v nekem oglasu namesto »solata« govori »salata«, kar je narobe..

»Kupite kupite kupite. To nacionalka objavlja nezakonito, v tujini temu rečejo infomercial, temu namenjajo posebne kanale, pri nas pa te zmazke objavlja kar nacionalka? To je nedostojno. Še huje je, ker teh oglasov ne dajo v spored. In potem greš ob napovedani uri gledat oddajo, pa jo moraš čakati, vmes pa te posiljujejo s to grozo.« (E. R.)

»Prosim, resnično prosim, da nehate s topshopom cele božje dneve, vsako luknjico zapolnite z njimi, pa to je totalno negledljivo in neposlušljivo ter zelo podcenjujoče do gledalcev. A mislite, da si ne znamo poiskati stvari, ki jih nameravamo kupiti, vendar poudarek na nameravamo? Vse te krame, ki jo oglašujete, po moje da več kot pol dneva programa, pa človek res ne potrebuje. Niti 10 generacij ne bi porabilo vse te krame, ki jo non stop oglašujete. Prosim, da zadeve omejite, še najbolj pa kar ukinete, pa naj se predvajajo na kakšnem drugem plačljivem programu, in naj jih gleda samo tisti, ki si bo zakupil program. Jaz RTVSLO moram imeti zakupljeno, ker pač imam elektriko v gospodinjstvu, a ne, torej me prenehajte posiljevati s temi glupimi topshopi.« (L. V.)

»Prosil bi vas, da ukrepate in ukinete reklamo za Top Shop na SLO TV2, kjer ponujate posode za »salato«.«

Glede oglasa s »salato« je služba za trženje naročnika pozvala, naj napako popravi. Ostalim gledalcem je podana splošna informacija o oglasnih in prodajnih blokih.

»Obseg oglasnih in prodajnih blokov na javni RTV predpisuje (in omejuje) zakon, zakon prav tako izrecno ločuje med oglasi (ki jih sme biti največ 7 minut med 18h in 23h, v ostalih delih dneva pa največ 10 minut) ter TV-prodajo, ki se je v osrednjem TV-času (od 18h do 23h) sploh ne sme predvajati, v ostalih delih dneva pa do 30 minut v kosu. Ob tem je v vseh programskih pasovih kot dodatna oglasna vsebina dovoljeno tudi t.i. samooglaševanje - objavljanje promocijskih napovednikov lastnega programa. Vse objave na RTV so torej v okviru zakonskih okvirov.«

Mömaxov vrtalnik

Trije gledalci so protestirali zaradi oglasa podjetja Mömax, menili so, da ni primeren za objavo na javni televiziji.

»Pa kam to spada? Ženska z vrtalnikom v glavi? Tudi če je ironija, to ni za objavo. Ali to sploh kdo pogleda?« (N. N.)

»Se zavedate, da to gledajo tudi otroci, to je nasilje, kakšen zgled pa je to, če kažemo žensko z zapičeno mašino; to je nezdravo za vse ljudi, ne samo za otroke.« (n. R.)

»Glede na to, da moramo plačevati RTV naročnino imamo zagotovo pravico do Nenasilja.

1. Reklama za momax – vrtalnik zapičen v glavo (milo rečeno skrajno neprimerna, zlasti ker to reklamo vidijo tudi otroci) in
2. Bombardiranje z nekaterimi reklamami – LIVERIN in še katera.«(S. Š.)

Odgovorila je **Natalija Gorščak**, pomočnica direktorice Televizije Slovenija:

RTV Slovenija se poleg RTV prispevka financira tudi iz drugih virov, eden od njih je oglaševanje. Svojim naročnikom nacionalna medijska hiša ponuja osem radijskih programov, pet televizijskih programov in spletni portal, poleg tega, kar je moč videti ali slišati pa še simfonični orkester, Big band, dva zbora, založbo in Oddajnike in zveze. Z zakonom so določene tudi številne obveznosti RTV Slovenija, prihodki od oglaševanja pa omogočajo, da se na naših programih predvajajo tudi vsebine, ki jih sicer zgolj iz RTV -prispevka ne bi bilo mogoče predvajati. Mednje spadajo tudi številni športni prenos in razvedrilne oddaje.

RTV Slovenija je predvajanje oglasa dolžna zavrniti, če ta ni v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija in zakoni, sicer pa podlage za zavrnitev nima. V primeru neargumentirane zavrnitve oglasa, bi se oglaševalec lahko odločil, da ne bo več oglaševal na RTV SLO, s tem pa bi nastala premoženjska škoda.

- Mömax je eden od zvestih mednarodnih klientov. Njihove oglase pripravljajo zunaj Slovenije in se predvajajo v več državah po Evropi. Po podatkih, ki so na voljo, ni nobena televizija v Sloveniji zavrnila predvajanja oglasa, kljub temu smo na TV Slovenija naročnika zaradi pritožb prosili za nadomestni oglas. Sicer pa smo oglas umeščali po informativnih oddajah zvečer (19:44 in 22:48), pred tem pa smo v program uvrščali krajšo različico, ki ne vsebuje vrtalnika.

- Tudi Lek je zvest oglaševalec na RTV SLO. Količina oglasov, ki jih predvajamo, je odvisna od velikosti naročila oglaševalca, od njegovih želja, pa tudi od gledanosti programov TV Slovenija.

Vsekakor cenimo mnenja in opozorila gledalcev in bomo tudi v prihodnje pozorni, da bomo predvajali le oglase, ki so v skladu z internimi pravili in zakoni, ter da bodo oglasni bloki za gledalce čim manj moteči, vseh želja pa, žal, ne moremo upoštevati.«

Imajo gledalci pravico do oglasa za Reporter?

Gledalec M. M. meni, da Televizija Slovenija krši pravice gledalcev, ker ne objavi oglasa za tednik Reporter. Zahteva ukrepanje in objavo oglasa.

Odgovor direktorice Televizije Slovenija **Ljerke Bizilj**:

»Glede na to, da se že razplamteva predvolilno leto, se bomo skušali izogibati politikom v oglasih. Prav zdaj smo v fazi obnavljanja kompenzacijskih pogodb z revijami in ker želimo, da ohranjamo profesionalne in korektne odnose - prosim, še enkrat - za razumevanje. Enako bomo ravnali, če bo katera druga revija imela podobne oglase.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Težko bi pritrdila, da neobjava nekega oglasa pomeni kratenje gledalčevih pravic, zlasti ob zagotovitvi vodstva, da bodo na enak način obravnavali vse oglase za tisk. Drugo vprašanje pa je, kako takšna odločitev vpliva na poslovne odnose med naročnikom oglasa in RTV, vendar se v to tematiko s pozicijo varuhinje ne morem vmešavati. Kot veste, sem primarno zadolžena za odzive na že objavljene vsebine v programih RTV Slovenija.«

III. RTV PRISPEVEK

Koliko denarja se obrne na RTV?

Z. Š. meni, da bi moral RTV plačnikom prispevka poročati, kako se porablja javni denar. Po njegovem mnenju je na RTV kar nekaj kakovostnega programa, veliko pa tudi potratnosti. Ne razume, denimo, zakaj bi morala RTV sodelovati na pesmi za Evrovizijo.

»Razumem, da je denarja vedno premalo, vendar bi morali vsem, ki plačujemo RTV naročnino podati vsake toliko časa poročilo:

1. Koliko zberete denarja z naročnino,
2. Koliko z » OGLASI »,
3. Koliko je redno zaposlenih na RTV,
4. Koliko je pogodbenih sodelavcev,
5. Kakšen je delež ponovitve ponovitev,
6. Kakšen je delež » OGLASOV » ?

Iz odgovora **varuhinje**:

»Delovanje javnega medijskega servisa mora biti v vseh pogledih javno – takšno tudi je in to na noben način ni sporno. RTV Slovenija je tako kot vsi javni zavodi in gospodarske družbe dolžna objavljati letna poročila, v katerih so tudi vsi podatki ki vas zanimajo. Letno poročilo za 2016 je od konca februarja dostopno na tej povezavi: http://www.rtv slo.si/files/letno_porocilo/2017_03_21-letno_porocilo_2016_lektorirano.pdf . Poglavlje o poslovanju najdete na strani 111, poglavje o kadrih pa na strani 134.«

Previsoka položnica

M. M. se je pritožila nad visokimi zamudnimi obrestmi zaradi neplačanega RTV prispevka.

»Pravkar sem prejela položnico, ki me je zelo razburilo. RTV prispevek za mesec marec, na katerem so tudi zakonsko zamudne obresti 8,20 eura. Res je, da nimam plačanih dveh položnic, ampak z višino zamudnine pa se nikakor ne strinjam. Prosim, če mi dokažete po katerem zakonu, mi lahko zaračunajo tako cifro. Rada bi napisala kaj lepega o samem programu, vendar žal ne morem. Spadam med tiste, ki bi se radi čimprej otresli tega prispevka, saj jih nisem videla že 18 let. Sploh niso zanimivi in niso po mojem okusu, in me moti, da sploh moram plačevati, kar nimam.«

Odgovorila je vodja službe za RTV prispevek **Judita Kene**:

»Dne 20.2. 2017 ste poravnali vseh 12 RTV prispevkov za leto 2016, kljub temu, da se RTV-prispevek po Zakonu o davčnem postopku plačuje mesečno do 15. v mesecu za tekoči mesec. Mesec januar 2016 je bil tako plačan z več kot enoletno zamudo, prav tako tudi mesec februar 2016, mesec marec 2016 z 11-mesečno zamudo itn. Zamudne obresti se obračunavajo po 0,0247 dnevni obrestni meri kot to določa 96. člen Zakona o davčnem postopku oz. Sklep o spremembi obrestne mere zamudnih obresti za davke, ki jih zavezanec za davek ni plačal v predpisanem roku (Ur. l. RS št. 85/09). Zamudne obresti se obračunajo po izvedenem plačilu zapadlih obveznosti, saj je šele tedaj izračun obresti sploh možen (za izračun je potreben podatek o številu dni zamude posamezne že zapadle obveznosti). V izogib plačevanju zamudnih obresti vam svetujemo, da mesečne obveznosti sproti poravnate ali si morda uredite direktno bremenitev računa, s čimer se boste izognili vsakomesečni skrbi za plačilo

računov. Če vam je ljubše, da plačate RTV-prispevek enkrat letno oz. želite tako zmanjšati obseg plačilnih stroškov, pa vam svetujemo, da RTV-prispevek vsekakor poravnate za celo leto vnaprej in ne za nazaj. Za podrobnejše informacije se lahko obrnete na Službo za obračun RTV-prispevka. Njihovi kontakti so navedeni na vsakomesečnem računu.«

Zakaj se prispevek plača za naprej?

N. K. je tudi marca poslal položnico za RTV prispevek, ob tem pa še tri proteste, ker meni, da bi moralo na položnici pisati »račun« in ne »prispevek«, plačilo pa bi moralo biti izvedeno za nazaj in ne za naprej oz. za tekoči mesec. Z odgovorom Službe za obračun RTV prispevka ni zadovoljen.

»Vprašanje je samo ,kaj boste naredili z nepravičnim zaračunavanjem naročnine vnaprej? Vaša naloga je, predlagati nov prvičnejši zakon. Pa še eno vprašanje ,kot plačniku položnice rtv, se mi poraja, koliko oseb je poleg Vas, na plačilni listi varuha?«

Gledalcu sem še enkrat pojasnila pristojnosti varuha pravic gledalcev in poslušalcev ter zakonodajni postopek ter mu sporočila, da je na plačilni listi varuha le – varuhinja.

IV. TEHNIČNE ZADEVE

Oglasni bloki so preglasni

Gledalec F. D. se e pritožil zaradi glasnosti oglasnih blokov.

»Ko npr. ob 23 uri, ko mogoče že kdo v hiši tudi spi na 15 minut spustite reklamni blok z zvokom, ki je 2x glasnejše od dotedanjega programa. Lepo vas prosim, da mi odgovorite, v čem je smisel vašega začetka glasnega reklamnega bloka, ki bi zmotil tudi napol naglušnega gledalca.«

Iz odgovora **varuhinje** (na katerega gledalec ni odgovoril):

»Pristojni v naključno izbranih terminih niso izmerili znatnih odstopanj od evropskih priporočil za javne RTV servise (t.i. EBU R128 standard); na dan 3.3.2017, na primer, so manjše odstopanje v glasnosti izmerili v popoldanskem bloku okoli 17h. Zato bi bilo zelo koristno, če bi v odzivu navedli datum, okvirno uro in TV-spored, kjer ste naleteli na zvokovno anomalijo (TV SLO1, TV SLO2, TV SLO3, TV Koper Capodistria, TV Maribor). Vljudno vas vabim, da se mi vnovič oglasite z vsaj kakšnim od teh podatkov, saj odgovor sicer ne bo mogel biti bistveno bolj konkreten, pa tudi ukrepati ne bo mogoče. To pa je prav nasprotno od tistega, kar si kot varuhinja želim, vi kot gledalec pa upravičeno pričakujete.«

Kdaj oddajanje v dolby surround zvoku?

Gledalca D. O. zanima, kdaj bo RTV Slovenija začela oddajati v "dolby surround zvoku", kot je bilo napovedano že pred leti.

Odgovoril je inženir **Matjaž Fajdiga**:

»Prenovljen sistem za predvajanja programov bo seveda omogočal oddajanje prostorskega zvoka tudi z dodajanjem komentatorja. Ker pa v prenovljenem predvajanju programov ločujemo produkcijo in pripravo signala za predvajanje (kamor spada tudi dodajanje komentatorja), bomo ob začetku leta 2018, ko bo novo predvajanje že v obratovanju, a bo v prvi fazi omogočalo le dodajanje komentatorja stereo zvoku, postavili tudi tehnologijo za dodajanje komentatorja prostorskemu zvoku in monitoring tako ustvarjenega zvoka. Torej v začetku leta 2018 bo RTV Slovenija tudi uradno začela oddajati prostorski zvok poleg že obstoječega stereo zvoka.«

V. VARUHINJA

O komunizmu in demokraciji

Plačnik RTV prispevka J. M. dvomi, da je varuhinja kvalificirana za podajanje mnenj, kakršno je zapisano v njenem programu, in sicer, da je opaznih veliko »neprikritih poskusov razgradnje javnih družbenih servisov«. Zmotila so ga tudi priporočila za podajanje pritožb, predlogov, mnenj, vprašanj in pohval, objavljena na spletni strani www.rtv slo.si/varuh; meni, da gre za »POVSEM komunistična načela, smo pa že nekaj let (pustimo desetletij) v demokraciji«:

»Sprijaznite se vendar, da vas plačujemo mi, državljani in se temu ustrezno tudi odzivajte.

Namreč, mi, vaši plačniki vam bomo povedali, kako se MORATE vi odzivati na naše predloge.

Vam nič ni jasno? Pridite iz javne službe v gospodarstvo, vam bo kmalu! Vam bom po kmečko napisal, kaj velja v gospodarstvu. Pri vas seveda ne! ZA POŠTENO IN OBVEZNO PLAČILO ZAHTEVAM KOREKTNO IN POLITIČNO NEODVISNO POROČANJE!
Kar pa seveda za vašo RTV NE DRŽI!«

Na varuhinjino povabilo, naj poda konkretno pritožbo, če jo ima, je odgovoril, da prekinja korespondenco.

PRILOGE

PRILOGA 1: Pritožba zaradi oddaje o narečjih v Istri

PISMO GLEDALCA C. P.

Piran-Pirano, 20.3.2017

Spoštovana Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija,

Pišem vam v zvezi z dokumentarno oddajo Slovenska narečja, kije bila predvajana v soboto, 28. januarja 2017, Ob 17.20 na RTV SLO I ; s ponovitvami 29. januarja 2017, ob 8.50, in 2. februarja 2017, ob 16.55 na SLO 2.

Sprva bi želel izraziti pohvalo za čudovito zamisel o dokumentarni oddaji, ki bi predstavljala slovenska narečja, saj so, kot vemo, narečja del naše nesnovne dediščine, kulturno bogastvo vsakega naroda. Narečje je pravzaprav materinščina številnih slovenskih državljanov. Meje posameznih narečij in narečnih skupin se ne skladajo z državnimi mejami, kot prikazujete na primeru primorske, koroške in panonske narečne skupine. O »istrskem narečju« tako novinarka Neva Novljan (16.47 minuta) pravi: »Istrsko narečje se ne sliši samo v slovenski Istri, ampak tudi v predmestju Trsta, v vaseh takoimenovanega Brega, to so Dolina, Mačkoblje in Boršt.« Dialektološka stroka se zaveda, da slovensko narečje sega tudi onkraj slovenskih državnih meja, kar tudi ustrezno označuje na prikazanem zemljevidu (1.23 minuta), kjer je jasno označeno, da primorska, koroška in panonska narečna skupina segajo v druge države oz. ozemlja, kjer beležimo prisotnost slovenskega življa s pripadajočim narečjem.

Opozoriti bi želel, da je uporabljena besedna zveza »istrsko narečje« (16.47 minuta) neustrezna in premalo povedna, saj Istra ne pripada samo eni državi oz. narodu, ampak trem. Narečij, ki jih govorijo v celotni Istri, je veliko več, a slednja za to oddajo niso relevantna, saj se dokumentarna oddaja pogloblja v slovenska narečja. Kljub temu je priporočljiva raba ustrezne in preišljene terminologije, ki ni zavajajoča in z rabo ne zanika obstoja narečij italijanskega in hrvaškega naroda v Istri. Ustrezna terminologija je v jezikoslovju in v oddajah, kot je pričujoča, zelo pomembna, saj odraža korektno držo, ne izključuje drugačnosti in jo z ustrezno rabo spoštuje.

Geografski pojem, ki se ga poslužuje novinarka, in sicer slovenska Istra (16.47 minuta) se mora tako nujno skladati z označbo narečja, ki ste ga v oddaji želeli opisati, to je slovensko istrsko narečje ali istrskoslovensko narečje; torej po analogiji: slovenska Istra — slovensko istrsko narečje. Vemo, da bi bilo nesprejemljivo, Če bi novinarka uporabila izraz Istra, prav tako je nesprejemljiva raba besedne zveze »istrsko narečje«.

Spodrsjlaji kot na primer (17.56 minuta): »Pogovarjali sta se v šavrinskem narečju«, so Ob drugih sramotnih izjavah v nadaljevanju dokumentarca popolnoma nerelevantni.

Poglavitna elementa, kjer prihaja do razžalitve, zanikanja obstoja italijanske narodne skupnosti, zanikanja avtohtone prisotnosti italijanske narodne skupnosti in materinščine njenih pripadnikov v slovenski Istri ter kršenja pravic gledalcev, poslušalcev in uporabnikov

programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija, se odražata v nadaljevanju dokumentarne oddaje.

1 . Narečni zemljevid (16.47 minuta), ki prikazuje razširjenost slovenskega istrskega narečja, je (tudi) z dialektološkega vidika nesprejemljiv, neustrezen in izraža neznanje, nepoznavanje nespoštovanje stvarnosti tega prostora. Barva, ki prekriva slovenske narečne govore, posega tudi na območje Kopra-Capodistria, Izole-Isola in Pirana-Pirano in v neposredno zaledje teh krajev, kjer se slovensko narečje ni nikoli govorilo.

Omenil sem dejstvo, da se meje narečij ne skladajo z državnimi mejami. Dialektološka stroka to dejstvo priznava, ko prikazuje zahodni del primorske ter dele štajerske in panonske narečne skupine. S podobnim pojavom (neujemanja narečnih in državnih meja) se srečamo v slovenski Istri, kjer obstaja istrskobeneško narečje, ki ga je potrebno izključiti iz primorske narečne skupine. V obalnih mestih Istrani niso nikoli govorili slovenskih narečnih govorov in jih tudi danes ne.

Od strokovnjakov, ki proučujejo govore tega prostora, bi bilo pričakovati, da javnosti podajo verodostojne, preverjene, znanstvene in ustrezne podatke o narečni stvarnosti obravnavanega prostora. Zanimivo je, da dialektologi, ki so nedvomno novinarki posredovali slabo pripravljena besedila in neustrezno kartografirano narečje, sicer razumejo dejstvo, da se narečje ne sklada z državnimi mejami, a le na območjih, kjer jim to ustreza.

Recentne poglobljene znanstvene raziskave v slovenskem istrskem prostoru so prikazano diskriminatorno kartiranje govorov v tem prostoru že ovrge in z ustreznimi recenzijami dobile podporo priznanih jezikoslovcev. Nenavadno je, da priznani dialektologi (kot je navedeno v najavi oddaje), ki so sooblikovali oddajo, s temi dosežki niso seznanjeni.

Ob prikazu (neustreznega) narečnega zemljevida slišimo novinarkino razlago, ki pa prikazano na zemljevidu (16.47 minuta) ovrže. Pravi namreč: »Ob šavrinsko se v istrsko narečje uvršča tudi severnejše rižansko, ki se govori v zaledju Kopra.«

Iz povedanega se torej le pove resnica, ki potrjuje omenjeno dejstvo, da v mestih Istrani niso nikoli govorili slovenskega narečja, saj se to, kot pravi novinarka, govori v zaledju. To velja tudi za šavrinsko podnarečje.

Tak prikaz ponovno izpostavi nepoznavanje s strani stroke in obenem zavaja gledalca s kontradiktorno trditvijo (ki pravzaprav vsebuje resnico), kar je za izobraževalno-dokumentarno oddajo nesprejemljivo.

2. Moje ogorčenje, žalost in razočaranje nad nepoznavanjem dejstva, da sodi Koper-Capodistria v dvojezično območje, pa še nad skromnim znanjem o narečjih v Sloveniji, neupoštevanjem temeljnih državljskih in človekovih pravic ter zanikanjem dvojezičnosti in obstoja italijanske narodne skupnosti, se je poglobilo v delu dokumentarca, ko novinarka pred Loggio v Kopru pove (20.42): »V istrskih obmorskih mestih, torej v Kopru, Izoli in Piranu, je v govoru seveda prisoten romanski element, saj so v preteklosti v mestih živeli romanski prebivalci, medtem ko so zaledja naseljevali slovanski.«

Romansko prebivalstvo danes še živi v tem mestu in drugod v slovenski Istri in govori istrskobeneško narečje. Italijanska narodna skupnost ni le duh iz preteklosti, ki se odraža v dvojezičnih napisih tem in drugih mestih (http://www.un.gov.si/si/manj_sine/italijanska_narodna_skupnost/organiziranost/).

Ko novinarka pove, da je »v govoru seveda prisoten romanski element«, zanika, kar je povedala nekoliko prej (16.47 minuta), in sicer, da rižansko podnarečje govorijo v zaledju Kopra. Če zavzema stališče, da je tu prisoten romanski element, pravzaprav pove, da so istrska mesta slovensko narečno govoreča, kar se ne sklada s prej povedanim (16.47 minuta), pa tudi z dejanskim stanjem ne.

V razlagi, ki napoveduje te »romanske elemente«, je prisotna tudi neustrezna formulacija, ki izda neznanje in slabo pripravo besedila (20.14 minuta): »V govorih slovenskega zahoda je prisotnih veliko izposojenk iz beneških, knjižnih italijanskih in tržaškoitalijanskih govorov.«. Res je sicer, da je beneških govorov več, a tudi nejezikoslovci vedo, da je tržaškoitalijanski in knjižnoitalijanski jezik le eden.

Na podlagi zapsanega, zahtevam:

- umik oddaje iz arhiva oddaj,
- opravičilo,
- popravek vsebiun (vključno z zemljevidom), ki naj bo predvajan v terminu, v katerem je potekalo prvo predvajanje oddaje, ter v terminih, v katerih so potekale njene ponovitve.

S spoštovanjem, C. P.

ODGOVOR VARUHINJE

Ljubljana, 5. april 2017

Spoštovani gospod C. P.,

prejela sem vaše pismo z dne 21. 3. 2017, v katerem se odzivate na prvo oddajo v dokumentarno-izobraževalni seriji Slovenska narečja, ki je bila na sporedu 28. 1. 2017 na TV SLO1. V tej oddaji je scenaristka, voditeljica in urednica Neva Novljan skupaj s sogovorniki osvetlila primorsko narečno skupino.

Oddajo sem si pozorno pogledala, o njej sem se pogovorila z avtorico Nevo Novljan, urednico Izobraževalnega programa Televizije Slovenija Barbaro Zrimšek in pomočnico direktorice Televizije Slovenija Natalijo Gorščak. Neva Novljan je pripravila tudi pisno pojasnilo, ki je sestavni del tega odgovora.

V prvem delu pisma pišete o domnevno nestrokovnem prikazu slovenskih narečij na območju slovenske Istre, v drugem delu pa o domnevnem zanikanju obstoja avtohtone italijanske narodne manjšine.

Kot varuhinja o lingvističnih tematikah ne morem presojati, za to tudi nisem kvalificirana. Na podlagi zbranih podatkov pa ugotavljam, da je bil scenarij izobraževalne serije in tudi konkretne oddaje napisan na podlagi raziskovalnih izsledkov slovenske dialektološke stroke in da je avtorica pri pripravi oddaje sodelovala s strokovnjaki z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem. Ne izključujem možnosti, da obstajajo tudi drugačni pogledi na konkretno dialektološko tematiko, čeprav v vašem pismu ne navajate imen dialektologov, ki slovenska narečja v primorskem delu Slovenije interpretirajo drugače. Predvsem pa: o relevantnosti morebitnih drugačnih pogledov lahko presoja le stroka.

Zato menim, da je avtorica ravnala v skladu s poklicnimi merili, ko je objavljena dejstva natančno in odgovorno vnaprej preverjala pri kvalificiranih poznavalcih tematike, in poskrbela, da je v zahtevnem televizijskem formatu strokovno vsebino podala na verodostojen, a tudi zanimiv, poljuden in gledljiv način.

Kot varuhinjo gledalčevih pravic me je posebej zaskrbel vaš zapis o domnevno žaljivem prikazovanju stvarnosti, in sicer glede avtohtonosti in živosti italijanske manjšine oz. maternega jezika njenih pripadnikov na območju slovenske Istre, ki je ne le multikulturna, ampak tudi dvojezična. Takšno ravnanje, če bi bilo ugotovljeno, bi bilo nedopustno, ne le z vidika najvišjih programskih standardov in poklicnih meril javne televizije, ampak tudi z vidika zakonskih in ustavnih določil.

Po ogledu vseh oddaj v seriji Slovenska narečja in po dodatnih pojasnilih avtorice pa menim, da takšnega ravnanja ni bilo in da je ključ v razumevanju vsebinske zasnove oddaj, ki so se omejile na slovenski jezik, slovenska narečja in slovenske govore v Sloveniji, ne pa na jezike, narečja in govore, s katerimi je slovenščina v interakciji (na ozemlju Republike Slovenije ali izven nje).

V prvi oddaji, posvečeni primorski narečni skupini, se tako avtorica in sodelujoči niso ukvarjali ne z romanskimi ne s hrvaškimi narečji na obravnavanem območju, kakor tudi ne z lingvistično podobo Istre v celoti.

V delu oddaje, ki ste ga izpostavili (voditeljica pred koprsko Ložo), sem tudi sama zaznala nerodno formulacijo, vendar bi jo lahko problematizirala le, če ne bi bilo iz konteksta celotne oddaje nedvoumno jasno, da se poved nanaša na pozicijo slovenskega jezika oz. narečno posebnost slovenščine v tem delu države.

Menim, da s tem, ko avtorica vsebine oddaje ni širila s pojasnjevanjem zgodovinskega in družbenega konteksta ter jezikovne stvarnosti na tem območju ni naredila vsebinske napake in tudi ni prekršila programskih standardov in poklicnih meril. Prav tako menim, da bi bilo pretirano, če bi odsotnost neke širše jezikovno-družbene informacije šteli za zanikanje obstoja avtohtone narodnostne skupnosti oz. dejanske dvojezičnosti.

Kot nekdanja novinarka bi si v oddajah in programskih vsebinah RTV Slovenija želela čim več družbene in zgodovinske kontekstualizacije oz. čim bolj poglobljenega umeščanja podatkov v čas in prostor, kar bi gledalcem, poslušalcem in bralcem zagotovilo kar najširši vpogled v obravnavane tematike. Seveda takrat, ko je to mogoče. Če bi, denimo, v konkretni oddaji voditeljica - zavedajoč se kulturno-jezikovno-narodnostne posebnosti tega območja - dodatno poudarila kontekst in povedala, da obravnava le slovenska narečja na sicer dvojezičnem območju, kjer avtohtono italijansko prebivalstvo govori enega od italijanskih narečij, bi takšna konstatacija po mojem mnenju oddajo še oplemenitila. Razumem pa vsakokratne časovne in tematske omejitve, zlasti v oddajah z ozkim fokusom.

Želela bi si, da bi se izobraževalna serija Televizije Slovenija o narečnem bogastvu nadaljevala in da bi v prihodnosti poleg dialektoloških značilnosti slovenščine osvetlila tudi druge jezike oz. narečja, ki se govorijo na ozemlju Republike Slovenije.

S spoštovanjem,
Ilinka Todorovski

POJASNILO AVTORICE

Spoštovani g. C.P.!

Zahvaljujem se za pismo in pohvalo, da smo na nacionalni televiziji začeli ustvarjati dokumentarno serijo o slovenskih narečjih, ki so nedvomno veliko kulturno bogastvo vsakega naroda. Nasploh smo prebivalci Slovenije lahko ponosni, da na tako majhnem ozemlju poznamo tako veliko število različnih narečij. To so zaznali tudi naši gledalci, saj so številna pisma pohval za koncept in vsebino oddaj, ki smo jih po predvajanju oddaj prejeli, lepa spodbuda za nadaljnje delo. V letošnjem letu pripravljam predstavitev še preostalih štirih slovenskih narečnih skupin.

V drugem delu pisma ste ogorčeni nad delom, ki govori o preteklosti in ga primerjate z delom, ki govori o sedanjosti. Strinjam se z vami, da je morda malce nerodno izpadel prvi del, saj ko govorim o preteklosti v obliki naracije, ne nadaljujem z naracijo o sedanjosti, ampak ilustriram dejstvo, da v italijanskem, torej romanskem jeziku, še danes pojemo o Izoli, še več, z Rudijem Bučarjem sem želela ponazoriti tudi dejstvo, da je slovanski živelj v celoti prevzel italijansko petje za svoje, v nadaljevanju ilustriram besede italijanskega oziroma romanskega izvora tudi s konkretnimi primeri. Besedna zveza, ki vas je zmotila, bi lahko zmotila tudi slovensko govoreče prebivalce, ki jih imenujem slovanski prebivalci in zanje, ko govorim o preteklosti, povem, da »so zaledja naseljevali« prav oni. Vsekakor se vam opravičujem, če vas je poved zmotila, vendar vam predlagam, da si ta del še posebej podrobno ogledate, morda z očmi »slovanskega prebivalstva iz zaledja«. Če bi bila oddaja zastavljena kot predstavitev vseh govorov in jezikov v slovenskem delu Istre (in ne le slovenskih narečij), bi v oddajo zagotovo vključila tudi jezikoslovce, ki se ukvarjajo z neslovenskimi govori v slovenski Istri, saj bi jih le tako lahko ustrezno predstavila.

Oddajo sem pripravila v sodelovanju s slovenskimi dialektologi z različnih slovenskih inštitucij (Filozofska fakulteta UL – Oddelek za slovenistiko, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Fakulteta za humanistične študije UP – Oddelek za slovenistiko) in pri delu upoštevala dosedanje raziskovalne izsledke, zato predlagam, da se glede strokovnega dela, na katerega ste imeli veliko pripomb, obrnete kar na dr. KARIN MARC BRATINA, Filozofska fakulteta, UL, in prof. dr. VERO SMOLE, Oddelek za slovenistiko, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. V oddaji nisem objavila niti ene trditve, ki mi je ne bi posredovali oziroma preverili omenjeni dialektologi.

Verjamem, da z nami delite ljubezen in skrb za ohranitev naših narečij in narečij drugih jezikov na območju Slovenije ter s tem željo po še večjem številu oddaj na to temo. Pozitivni odzivi gledalcev na dosedanje kažejo, da smo na svoja narečja vsi zelo navezani in da si zaslužijo našo pozornost in trud za njihovo ohranitev. Dokumentarno serijo Slovenska narečja tudi v letošnjem letu nadaljujemo s predstavitvijo novih štirih narečnih skupin, za prihodnje leto pa že pripravljam predlog serije oddaj o slovenskih narečjih, ki segajo tudi prek meja Slovenije (v Italijo, v Avstrijo, na Madžarsko in na Hrvaško). Vsekakor pa upam, da bom – po predstavitvi glavnih slovenskih narečnih skupin – v prihodnje oddaje vključila tudi predstavitev neslovenskih narečij in govorov v Sloveniji, česar se iskreno veselim.

Lep pozdrav,
Neva Novljan

PRILOGA 2: Pričevalci - proti zmanjšanju števila oddaj - drugič

POJASNILO ODGOVORNE UREDNICE

Okoli spremembe v formatu in frekvenci predvajanja oddaje Pričevalci avtorja Jožeta Možine je potrebno za razumevanje sprememb pojasniti genezo oddaje in poudariti pravi namen sprememb.

Sprememba ne zadeva samo oddaje Pričevalci, temveč pa tudi sorodno oddajo Spomini avtorja Janeza Lombergarja.

Pričevalci so bili prvič uvrščeni v PPN leta 2014, realiziranih je bilo 27 oddaj, 2015 je bilo 40 oddaj, 2016 40 oddaj in 2017 doslej realiziranih 9 oddaj od planiranih 20. Skupaj je bilo od začetka predvajanih 116 oddaj Pričevalci.

Leta 2015 so se ob Pričevalcih pojavili še Spomini avtorja Janeza Lombergarja (takrat 6 oddaj), l. 2016 pa je bilo realiziranih in predvajanih 30 premiernih oddaj.

V letu 2016 je bilo tako predvajanih skupaj 70 oddaj Pričevalcev in Spominov v različnih dolžinah, tudi po dve do tri ure, podobnega žanra, spominsko-feljtonističnega, z več ali manj statično kamero in malo dramaturških intervencij.

To je ustvarilo neravnovesje v Dokumentarnem programu, kjer je vsa ostala lastna produkcija (vključno z AV razpisom po Zakonu o RTV S) zahtevnejših dokumentarnih oddaj in filmov obsegala v 2016 samo 21 enot po 50 minut.

Prosti format Pričevalcev in Spominov tudi ne zadošča zakonskim merilom za AV delo, kar pomeni, da nesorazmerno velika količina programa iz produkcije Dokumentarnega programa UPE KUP (v lanskem letu dobrih 8.000 minut programa ob povprečni dolžini vsake oddaje 2 uri) ne ustreza zakonskim obvezam RTV S.

Obe oddaji sta brez dvoma vsebinsko pomembni, saj prinašata pričevanja in spomine Slovencev iz vojne generacije, ki je na odhodu, vendar pa je preveliko število oddaj v formatu, ki ni izrazito televizijski, terjalo razmislek o spremembi tako količine oddaj kot o njihovem formatu.

V PPN 2017 smo po temeljitem premisleku vnesli spremembo, zmanjšali skupno število obeh oddaj na skupno 40 (2x20) in ju zaradi podobne memoarske žanrske forme uvrstili v isti termin (TVS-1, torek 23.05), v katerem se bosta predvajali izmenično.

Namen spremembe je izključno programski v smeri krepitve njune televizičnosti, saj nikakor ne posega v njun vsebinski koncept. Predviden je krajši, časovno bolj obvladljiv format (90-100'), boljša in bolj privlačna vizualna obdelava, kar pomeni premik v polje dokumentarnega načina (več arhivov, dokumentov, zunanjih posnetkov itd., posledično uvrstitev v kategorijo AV del), dramaturška in narativna zgoščenost, več montažnih rezov in kratek uvod s predstavitev pripovedovalca.

Tako zamišljeni format, ki je bolj v skladu s sodobno medijsko prakso in prevladujočimi trendi v svetovni dokumentarni produkciji, je bil predstavljen obema avtorjema ob postavitvi PPN 2017 kot nujni korak v pravo smer v razvoju obeh oddaj in dokumentarnega programa kot osrednjega programa lastne produkcije v UPE KUP.

Živa Emeršič

Odgovorna urednica

Kulturni in umetniški program

PRILOGA 3: Vrhunski ali tretjerazredni filmi?

FILMI (UREDNIŠTVO TUJIH ODDAJ) MED 20:00 IN 22:00

Filmi (Uredništvo tujih oddaj) med 20:00 in 22:00

1.1.2017 - 12.3.2017

Premiere
film
TV Slovenija 1:
sreda
Dobra laž
Kenija, ZDA
Družinski film
Francija, Nemčija, Slovenija, Češka, Slovaška
Jimmyjev dom
Velika Britanija, Francija, Irska
Negovalka
Slovaška, Češka
Oboževalka
Francija
Phoenix
Nemčija
Srečen za umret
Hrvaška, Slovenija, Češka
Sufražetke
Velika Britanija, Francija, ZDA
Süskind
Nizozemska
Zaupanje
ZDA
sobota
Prijatelja
Irska, Kanada, ZDA
Starfighterji, osvajalci neba
Nemčija
TV Slovenija 2:
četrtek
Krvne vezi
ZDA, Francija
Odprta okna
Španija, ZDA, Francija
Poti k zvezdam
Francija, Kanada, Nemčija, ZDA
Prvo leto po poroki
Francija, Velika Britanija
Stoletnik, ki je zlezel skozi okno in izginil
Švedska, Rusija, Velika Britanija, Francija, Španija
sobota
Apartma
ZDA
Sladka Irma
ZDA

Ponovitve
film
TV Slovenija 1:
četrtek
Vesna
Slovenija
TV Slovenija 2:
ponedeljek
Še eno leto
Velika Britanija
četrtek
Klub zdravja Dallas
ZDA
petek
Daljinec
Mongolija, Nemčija
Monica Z
Švedska
Nisi zame
Belgija, Francija
V razcvetu
Francija, Gruzija, Nemčija
V senci borovcev
Belgija, Francija
Zajčja luknja
ZDA
Zeleno kolo
Jordanija, Nemčija, Saudova Arabija, ZDA, Združeni Arabski Emirati
Zvesti soprog
Nemčija
Žrafada
Francija, Italija, Nemčija
sobota
Drobci najinega očeta
Japonska
Koncert
Belgija, Francija, Italija, Romunija
nedelja
Hilda
Mehika

PRILOGA 4: Okej, čao, izi, d best, adijo in podobne cvetke

Pojasnilo gledalcem in poslušalcem glede rabe jezikovnih zvrsti na RTV Slovenija

Gledalci in poslušalci so v preteklosti na nas že večkrat naslovili vprašanja in pripombe glede uporabe posameznih jezikovnih prvin v oddajah RTV Slovenija (za primer: nekaterim se ne zdi primerno na radiu in televiziji uporabljati besedi *čav* in *okej*). Ker smo na tovrstna vprašanja že odgovarjali, jih tokrat samo povzemamo.

Tako ustvarjalci oddaj kot jezikovni svetovalci na RTV Slovenija se zavedamo, da je skrb za jezikovno kulturo eno temeljnih poslanstev naše ustanove, vendar pa moramo upoštevati tudi dejstvo, da so vsebine, ki jih ustvarjamo, zelo raznolike. **Tipu oddaje, njenim naslovnikom oziroma t. i. sporočanjškemu položaju se mora namreč prilagajati tudi jezik.** Ta pa se razvija in spreminja, pri čemer izhajamo iz naslednjih dejstev:

1. Jeziki so živi, besede sprejemajo tudi iz drugih jezikov

Besedje slovenskega jezika, kot tudi drugih, ni zaprto, kar pomeni, da besede in besedne zveze slovenščina dobiva tudi iz drugih jezikov. Besede torej prevzemamo in jih sčasoma podomačujemo govorno, pisno, oblikoslovno itd. Slovenščina ima zaradi svojih zgodovinskih okoliščin in zemljepisne lege zlasti veliko besed, ki etimološko izvirajo iz nemščine, v zahodnih govorih pa tudi iz italijanščine. V sodobnosti to vlogo prevzema zlasti angleščina.

2. Slovenski jezik ima več zvrsti

Kot razvit sodobni jezik se tudi slovenščina deli za zvrsti. Res je sicer, da je knjižna zvrst namenjena sporazumevanju na vsem slovenskem ozemlju. Vendar pa na TV Slovenija besedila obravnavamo z različnih stališč, med drugim tudi na podlagi tega, komu so namenjena in ali so podana govorno ali pisno. Tako na primer v oddaji Infodrom, ki je namenjena mladim gledalcem in se jim želi približati tudi z živo govorico, ustvarjalci občasno uporabijo posamezne prvine slenga, tj. ene izmed podzvrsti t. i. interesnih govoric. Enako velja za nekatere oddaje uredništva razvedrilnega programa na Televiziji in pogovorne oddaje na Radiu Slovenija, zlasti na Valu 202.

Tako sta se v slovenskem jeziku znašli tudi besedi *čav* in *okej*. Obe je sprejel že Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki je izšel leta 1969, kar pomeni, da sta že najmanj pet desetletij sestavni del besedja slovenskega jezika. V tem slovarju sta bili označeni s kvalifikatorjem *žarg.*, v slovarskem delu Slovenskega pravopisa, ki je izšel leta 2001, pa sta dobili oznako *sleng*. Druga, dopolnjena izdaja Slovarja slovenskega jezika iz leta 2014 besedico *okej* označuje kot pogovorno, medmetu *čav* pa celo ne pripiše nobene zvrstne oznake.¹ Tudi v referenčnih priročnikih torej besedi nista označeni z nobeno izmed

---

¹ SSKJ2:

čáo in *ciao* [čáo] medm. (â)

izraža pozdrav pri slovesu; *nasvidenje*: iti moram, čao; prim. *čav*

SSKJ²

čáv in *čáu* [čáu] medm. (â)

izraža pozdrav pri slovesu; *nasvidenje*: lepo se imej, čav

normativnih oznak, ki bi pomenile, da sta (v knjižnem jeziku) prepovedani ali nepravilni. Na RTV Slovenija se ju trudimo uporabljati v skladu z merili zvrstnosti oziroma glede na tip oddaje in njene naslovnike.

Pri uporabi raznovrstnih jezikovnih izrazov, med katere spadata tudi *okej* in *čav*, moramo biti namreč med drugim pozorni na pragmatičnost. Njuna uporaba v oddajah, namenjenim določeni ciljni skupini gledalcev oziroma poslušalcev, razbremeni strogi knjižni jezik, včasih to pripomore tudi k živosti in prožnosti jezika, česar pa seveda ne smemo posploševati na vse zvrsti ali oddaje. Na tem mestu velja omeniti, da voditelji zlasti besedo *okej* večkrat govorijo kot mašilo pri spontani tvorbi besedila. Kljub morebiti drugačnemu vtisu pa se uporaba besede *okej* na Valu 202 ne pojavlja prav pogosto. Največkrat se v jezik voditeljev priplazi v komunikaciji s poslušalci. Ti govorijo pogovorno, narečno, kar včasih vpliva na voditelja, ki pri izbiri jezika takrat nehote zdrsne zaradi govorne okoliščine, ko sogovornik uporablja izrazito drugačno jezikovno normo. Temu se sicer skušamo izogniti, popolnoma odpraviti pa pojava ne moremo. Občasno pa voditelji jezik tudi namerno prilagodijo. Na primer takrat, ko v posameznih oddajah naslavljajo jezikovne fenomene, kadar se predvaja igrana rubrika Pot v raj ipd.

Če povzamemo: jezikovni svetovalci na RTV Slovenija v celoti soglašamo s stališčem gledalcev in poslušalcev, da gre za siromašenje jezika, kadar se raba posamezne jezikovne prvine razbohoti na račun drugih, zato ustvarjalcem besedil priporočamo uporabo čim raznovrstnejšega izrazja. Vendar pa menimo, da moramo pri ustvarjanju oddaj upoštevati in uporabljati vse nianse in zvrsti, ki nam jih ponuja materinščina, saj bi drugače televizijski in radijski program, s tem pa tudi jezik v celoti, v resnici siromašili, namesto da bi ga bogatili in pomagali razvijati.

Pojasnilo pripravili

Darinka Koderman Patačko, lektorica in prevajalka

Oddelek za prevajanje in lektoriranje TV Slovenija

Saša Grčman, lektorica fonetičarka

Center za kulturo govora Radia Slovenija

Nejc Jemec, urednik jutranjega programa

VAL 202, Drugi program Radia Slovenija

STATISTIKA ODZIVOV

	marec 2017	februar 2017	marec 2016
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	69	89	55
Informativni program	31	21	30
Kulturni in umetniški program	10	25	3
Športni program	4	12	9
Razvedrilni program	6	15	13
Program plus	5	10	
Ostalo	13	6	
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	6	7	7
Radio Prvi	2	5	6
Val 202	2	2	1
Ostalo	2		
MMC			
Skupaj	23	12	7
Vsebine	18	6	
Prilagojeni programi	1	4	
Dostopnost, storitve	4	2	
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	39	52	43
Jezikovna kultura	8	9	
Oglaševanje	8	11	
RTV prispevek	3	5	
Tehnične zadeve	2	1	
Programski svet	1	0	
Varuhinja	3	15	
Ostalo	14	11	
VSI ODZIVI	137	160	112